

Let's talk about strategy

Benoît Vanderstichelen
Voorzitter

Bart Van Coile
Ondervoorzitter

Meer dan een traditie

Van 30 juni tot 2 juli 2013 vond in Gent een strategische raad plaats waarbij de leden van de Raad en de kaderleden van het Instituut de koppen bij elkaar staken. Waarom werd deze denkoefening georganiseerd? Heel logisch, omdat we weten hoe de installatie van een nieuwe Raad, met een programma, duidelijke ambities en een nieuwe dynamiek traditioneel verloopt. De nieuwe Raad van het Instituut, die eind april werd verkozen, is een team van veertien confraters die zich ertoe verbonden hebben hun competenties en hun dynamisme ten dienste te stellen van het beroep.

Het leek ons daarom een goed en gepast idee om de leden van de nieuwe Raad en de kaderleden van het Instituut in het kader van een strategisch seminarie samen te brengen voor twee reflectiedagen, ook omdat op die manier ideeën, feiten en mensen kunnen worden samengebracht rond overtuigingen en een actiedynamiek. Wat was

onze ambitie tijdens die twee dagen? Zonder compromissen het decor van onze professionele toekomst uittekenen, de reflectiebakens uitzetten, de manoeuvreerruimtes evalueren, de verbintenissen afstemmen op de beschikbare middelen.

Reflectiebakens uitzetten

Hoewel deze oefening als dusdanig talrijke mogelijkheden in zich heeft, is iedereen het erover eens dat er nauwgezetheid en methodologie vereist is om ze doeltreffend uit te voeren. Met het hoofd in de wolken dromen over idyllische situaties of utopische hypotheses uitwerken, levert objectief gezien niets op: de reflectie moet stevig geworteld zijn in de realiteit van het werkveld, die van vandaag en die van morgen, die we kunnen voorspellen op basis van betrouwbare, op de toekomst gerichte analyses. Tegelijk moeten we het risico durven te nemen om tegen de gangbare overtuigingen en verworven situaties in te gaan.

De uitdagingen, kansen en beperkingen in kaart brengen, een onderscheid maken in wat ons de volgende decennia te wachten staat tussen wat eerder thuishoort in een fictieserie dan in de realiteit veronderstelt dat we een doorslaggevend element opnemen in ons analyserooster: ons vermogen tot actie, onze kracht om voorstellen te doen in het kader van de thema's die in ontwikkeling zijn. Hoewel sommige evoluties worden verwacht en gewenst zijn, doen er zich ook andere ontwikkelingen voor die duidelijk worden ondergaan en waarbij zelfs zaken zonder objectieve grondslag door elkaar worden gehaald, zoals wanneer de beroepsbeoefenaars worden gelijkgesteld met aanzetters tot fiscale fraude voor hun cliënten.

Vanuit die visie worden een aantal min of meer dwingende vaststellingen als reflectiebakens uitgezet.

De eerste vaststelling lijkt vanzelfsprekend: wij zijn niet alleen en wij hebben niet alle sleutels van onze toekomst in handen. Eén ervan is dat we weten dat het beroep vandaag op heel wat vlakken voor een beslissende wending staat, die in verschillende debatten in het vizier komt. Deze (wettelijke, regelgevende, technologische) 'realiteiten' zijn in ruime mate interactief en beïnvloeden tal van aspecten van onze dagelijkse beroepsuitoefening. Hierna volgen enkele voorbeelden die ingrijpen op onze dagelijkse beroepsuitoefening.

- a) In onze relaties met de overheid en met betrekking tot de inhoud van de regelgeving die aan de grondslag van onze beroepsuitoefening ligt, moeten we meer en meer rekening houden met de regionalisering, terwijl de evolutie van de wijze waarop we ons beroep uitoefenen, onze ethiek, steeds meer internationale klemtonen krijgt.
- b) De verwachtingen van de ondernemingen veranderen, zowel op het vlak van het reageren op als van het vermijden van moeilijkheden. Er doen zich nieuwe behoeften aan informatie, analyse en certificering voor als gevolg van het maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- c) Door het gecumuleerd effect van de dematerialisatie en de zwakke weerbaarheid van het budget dat ondernemingen aan boekhoudkundige en fiscale dienstverleningen toewijzen, wordt parallel hiermee een druk naar beneden toe uitgeoefend op onze erelonen. We merken eveneens op dat boven de uitoefening van ons beroep het zwaard van Damocles hangt, dat bestaat in de drastische verhoging van de strafsancities en de gevangenisstraffen en in de verzwaarde meldingsplicht aan de CFI in het kader van de overigens gegronde strijd tegen de ernstige fiscale fraude.

- d) Op het vlak van de aantrekkelijkheid van ons beroep, van het smeden van een trouwe band met de medewerkers binnen onze kantoren, moet rekening worden gehouden met het feit dat de nieuwe generaties er een andere verhouding tot het werk op na houden. Zij hangen in ruime mate de waarden en het project van de onderneming aan, terwijl ze tegelijk een beter evenwicht willen tussen hun privé- en hun beroepsleven.

De tweede vaststelling is niet minder vanzelfsprekend! Hoewel de komst van een nieuwe Raad van het Instituut duidelijk nieuwe ideeën met zich meebrengt, mag deze geen synoniem zijn van het op de helling zetten van de grote opties en verwezenlijkingen van de vorige ambtstermijnen. In de loop van de voorgaande jaren werden paden geëffend, bruggen gebouwd, overeenkomsten gesloten, opgedane kennis en ervaring benut, terwijl andere projecten nog altijd in de steigers staan. Denken we bijvoorbeeld aan de relaties met de belastingadministratie, aan de vooruitgang die we hebben geboekt met betrekking tot de wijze van uitoefening van ons beroep, de reclame, de openstelling van het kapitaal van onze professionele vennootschappen, de nieuwe opdrachten, het onthaal van onze jongeren in het beroep, de acties die werden gevoerd in het kader van de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en op het gebied van de promotie van de elektronische factuur bij kmo's. Al deze verwezenlijkingen vormen evenveel vruchtbare scheuten op het reflectieveld. De investeringen in de bevordering van de elektronische relaties met de leden – waarvan het 'e-loket' vandaag het technologische pronkstuk vormt – vloeien onbetwistbaar voort uit dezelfde logica van evaluatie en voortzetting van de lopende werkzaamheden.

U herinnert zich wellicht eveneens dat we vorig jaar een grootscheeps communicatiebeleid ten dienste van het beroep hebben gevoerd om onze zichtbaarheid te versterken. Deze nieuwe communicatiedynamiek was innoverend, meer bepaald door de grote primeur van accountants die hun intrede deden op de radio, en was ontwikkeld rond ons merk van 'accountant'. De communicatie droeg een boodschap uit van een sterk engagement van ons beroep ten dienste van de cliënten, door middel van de slogan 'Raad van uw accountant is goud waard'. Uiteraard zullen vandaag nog meer innoverende en praktische oplossingen moeten worden uitgewerkt om dit imago te stimuleren, er het communicatiekapitaal en de overtuigingskracht van op te drijven en onze toegevoegde waarde op te waarderen.

Ten slotte mogen we niet uit het oog verliezen dat we de laatste jaren duidelijk voorrang hebben verleend aan de kwaliteit van onze dienstverlening. "Kwaliteit is onze troef" is een bijzonder relevant antwoord op de huidige ontwik-

kelingen van het beroep, dat steeds meer doordrongen is van internationale accenten, en op de nieuwe vragen van onze klanten. Naast alle andere materiële zaken draagt deze fundamentele waarde zonder enige twijfel bij tot het respect dat het beroep bij onze cliënten geniet, want deze waarde wordt het meest opgemerkt en geroemd. Het tijdstip is nu aangebroken om deze kwaliteit te toetsen en te bewijzen door vanaf 2014 een kwaliteitstoetsing op basis van de 'kwaliteitsnorm' geleidelijk aan in te voeren. Elk initiatief, dat meer bepaald formeel vorm krijgt in de opstelling van een handboek met interne organisatieregels voor het verbeteren van de kwaliteit, is een stimulans voor de prestaties van het kantoor.

Onze werkmethode

Steunend op deze reflectiebakens, die aan de verbintenissen en sterke punten van het programma van de nieuwe Raad werden gekoppeld, gaven we bij de voorbereiding van deze strategische raad de voorkeur aan een pragmatische aanpak, die zowel synthetisch was als een gunstig uitgangspunt bood voor debatten: de interne diensten van het Instituut hebben aan de hand van de door de voorzitter en

ondervoorzitter voorgestelde richting werkfiches voorbereid, zodat de leden van de Raad en van het uitvoerend comité de conclusies van de discussies, omgezet in actiepunten en budgetten, in de loop van de komende drie jaar in de praktijk kunnen brengen. Voor elk gekozen thema stelde de aangenomen aanpak dus logischerwijze twee analysepijlers voor. Enerzijds reflectiepijlers (de basishypothese en de voorspelbare ontwikkelingen), de voor- en nadelen, de aan te wenden middelen en de uitvoeringstermijnen. Om de aanpak te vervolledigen werden anderzijds verschillende transversale aspecten onder de loep genomen: de communicatieloga, de eventuele specifieke aspecten voor de interne leden, de ermee verband houdende te lanceren diensten en, wanneer dat nodig was, ook de regionale aspecten.

Hoofdpijlers

Om aangenaam en efficiënt te kunnen debatteren en toch te waarborgen dat de geselecteerde uitdagingen volledig werden geanalyseerd, werden de thema's gegroepeerd volgens vier hoofdpijlers en uitgewerkt in een reeks van specifieke punten die overeenstemmen met de werkfiches, die zo als ondersteuning voor de discussies konden dienen.

Business Opportunities	<i>Hefbomen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Financiering van ondernemingen - Openbare boekhouding - E-invoicing - Sociaal secretariaat + syndicus
	<i>Nieuwe beroepen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Contractuele fiscale audit - Onafhankelijk bestuurder
Inzet op federaal vlak	<i>Fiscaliteit en maatschappelijk verantwoord ondernemen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Strijd tegen de fiscale fraude - Maatschappelijk verantwoord ondernemen - Een beroep doen op de gereguleerde beroepen in verband met de uitbesteding van Ven.B. en btw
	<i>Organisatie van het beroep</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ledenbijdragen - Volledig elektronische relatie met de leden - Vertrouwelijkheid van de adviezen die het interne lid geeft aan zijn werkgever - IAB raadplegings- en adviesdienst
Inzet op regionaal vlak	<i>Positionering, accreditatie</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Overdracht van onderneming - Ondernemingen in moeilijkheden
Kwaliteit	<i>Onze troef</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Kwaliteitstoetsing - Permanente vorming - Initiatief van ISO-certificering van het IAB
Aantrekkelijkheid van het beroep	<i>Veelzijdig</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Jongeren in het beroep - Interne leden - Vrouwen in het beroep - 'Ervaren' leden

In het lang en het breed

Nog steeds met het doel om duidelijke en uitdrukkelijke informatie te waarborgen over de ins en outs van de strategische raad, worden de verschillende probleemstellingen in vlot herkenbare vierkantjes opgenomen, die omwille van het gebruiksgemak alfabetisch zijn gerangschikt. Bij die oriëntatiepunten worden telkens, naast eventueel bepaalde contextuele gegevens, de betreffende conclusies van de strategische raad samengebracht, zowel met betrekking tot de validering van de principes als tot de aangenomen of al uit-

gevoerde actiepistes. In dit kader hebben we de voorkeur gegeven aan een benadering die de essentiële zaken weer-geeft. Het is onze bedoeling om een stand van zaken van het onderwerp op te maken, uiteraard met dien verstande dat we in de loop van de komende drie jaar regelmatig een follow-up zullen uitvoeren van de thematische dossiers van deze raad. Als de benadering gepaard gaat met een controlemiddel, is dat ook reeds een uitnodiging aan u om ons uw commentaar, suggesties en voorstellen mee te delen.

Laten we nu naar de resultaten kijken.

Inventaris

Contractuele fiscale audit	E-invoicing	Ervaren beroepsbeoefenaars	Financiering van ondernemingen	Interne leden in het beroep
ISO-certificering	Jongeren in het beroep	Kwaliteitstoetsing	Ledenbijdrage	Maatschappelijk verantwoord ondernemen
Onafhankelijk bestuurder	Ondernemingen in moeilijkheden	Overdracht van onderneming	Overheidsboekhouding	Permanente vorming
Raadplegings- en adviesdienst voor leden	Regionalisering	Sociaal secretariaat Syndicus	Strijd tegen fiscale fraude	Uitbesteding btw en Ven.B.
Volledig elektronische relaties	Vrouwen in het beroep			

Om rekening te houden met alle aspecten van de reflectie binnen de strategische raad, die georganiseerd was rond vijf centrale thema's (business opportuniteiten, inzet op federaal vlak, inzet op regionaal vlak, kwaliteit en aantrekkelijkheid van het beroep). Wij hebben ervoor gekozen deze punten in alfabetische volgorde voor te stellen.

CONTRACTUELE FISCALE AUDIT

Business opportuniteiten: nieuwe beroepen

Om onze concurrentiepositie te verstevigen, is het in het kader van een strategische reflectie logisch om te overwegen om exclusieve diensten met hoge toegevoegde waarde aan te bieden die aansluiten bij de specifieke verwachtingen en behoeften van de cliënten.

In deze dynamiek worden de modaliteiten van de lancering van een formule van contractuele fiscale audit bestudeerd. In tegenstelling tot de boekhoudkundige audit en de revisorale opdrachten bestaat er voor de fiscale audit nog geen enkele vorm van reglementering. Vooraleer verder te

gaan, dient eraan te worden herinnerd dat momenteel geen enkel gereguleerd beroep in België prat kan gaan op een wettelijk monopolie voor het verlenen van adviezen over alle fiscale aangelegenheden, voor het bijstaan van de belastingplichtigen bij het vervullen van hun fiscale verplichtingen en voor het vertegenwoordigen van de belastingplichtigen. De belastingconsulenten moeten echter het monopolie van de accountants naleven voor de verificatie en correctie van boekhouddocumenten en voor de expertise op het gebied van de boekhoudkundige organisatie van de ondernemingen, alsook voor de analyse door middel van de procedés van de boekhoudtechniek, van de toestand en de werking van de onderneming vanuit het oogpunt van hun krediet, hun rendement en hun risico's.

Aangezien het om een specifieke inhoud zou gaan, bestaat het idee erin om vooraf bepaalde netelige punten te controleren (VAA, grensoverschrijdende betalingen enz.) bij klanten die dat wensen, op basis van een exclusieve overeenkomst met de administratie die de lijst en de draagwijdte van die punten zou bepalen. Na deze 'contractuele fiscale

audit' zou een attest worden uitgereikt aan de betrokken cliënt, dat de gecontroleerde aandachtspunten aangeeft, waarbij deze laatste het recht zou behouden te beslissen of hij er al dan niet gebruik van maakt tegenover de fiscale administratie.

Wat zouden de voordelen van deze formule zijn? Het is hierbij helemaal niet de bedoeling om in de plaats van de administratie te treden: de administratie heeft immers altijd de plicht en de bevoegdheid om de fiscale situatie van een onderneming te controleren onder het toezicht van de rechtbanken. Het is evenmin de bedoeling om de belastingconsulenten te responsabiliseren in een logica van fiscale certificering van de jaarrekening en de belastingaangifte.

- Voor de onderneming, een zekerheid¹ bij de toepassing van de geldende fiscale procedures en de fiscale wetgeving. Dankzij het verslag dat door de beroepsbeoefenaar wordt opgesteld volgens alle voorschriften van de lijst van de te controleren punten, die het Instituut in overleg met de administratie heeft opgesteld in het kader van de gemeenschappelijke basis ter controle van de interne fiscale processen, zou de onderneming voordeel kunnen halen uit een dergelijke controle *a priori* in plaats van een controle *a posteriori*. Aan het aldus door de beroepsbeoefenaar opgestelde verslag zou, naar het voorbeeld van het systeem van de toepassing van de interne fiscale controleprocedures, dat in Nederland wordt toegepast (Horizontaal Toezicht), bijzondere waarde kunnen worden gehecht, gebaseerd op transparantie, vertrouwen en overleg, zonder dat de beroepsbeoefenaar verantwoordelijk wordt gesteld voor de intrinsieke betrouwbaarheid van de onderzochte informatie (zie de ISRS 4410-norm). Deze contractuele fiscale audit – uitgevoerd voorafgaand aan de controle van de fiscus – kan een grote toegevoegde

¹ Aan de grondslag hiervan ligt het idee om de ondernemers ervan te overtuigen dat ze als ze met accountants en/of belastingconsulenten werken, de enige beroepsbeoefenaars die beschikken over de competenties om dit soort van technische controle van de toepassing van de fiscale procedures en van de fiscale wetgeving doeltreffend uit te voeren, dit de sleutel vormt voor een groter vertrouwen door de fiscus en een vermoedelijke vermindering van de controles! In dat kader werden verschillende punten besproken: de risico's van een negatieve connotatie voor het imago van confraters die deze fiscale audit niet zouden aanbieden, het feit dat het om een dienst zou gaan en in geen geval om een min of meer wettelijk vereiste certificering, en de problematiek van de aansprakelijkheid en van de conflicten die tussen confraters zouden kunnen ontstaan omdat de ene het werk van de andere zou bekritisieren.

waarde bieden aan de onderneming: onvrijwillige onregelmatigheden worden opgespoord (die vaak zeer duur komen te staan als de fiscus ze ontdekt). Ook kunnen de fiscale gevolgen van een bepaalde verrichting worden verduidelijkt en kan de kwaliteit van de aan de belastingadministratie verstrekte informatie worden gewaarborgd (we denken bijvoorbeeld aan de nieuwe boete van € 80 tot € 500 per periodieke btw-aangifte die een onregelmatigheid bevat).

- Verre van het privatiseren van de fiscale controle van de onderneming zou deze benadering de fiscale administratie de mogelijkheid bieden zich te richten op andere punten waarbij informatie kwaadwillig wordt verborgen of vervalst, in plaats van zich te focussen op onvrijwillige of kleinere onregelmatigheden waarvan de beheerskost als dusdanig hoog is, zowel voor de administratie als voor de onderneming. Vandaag worden voor de strijd tegen de 'kleine' misbruiken meer middelen ingezet dan voor de strijd tegen de ernstige fiscale fraude (zie ook de tab 'strijd tegen fiscale fraude').
- Hoe dan ook is de uiteindelijke inzet om een echte inhoud te kunnen geven aan de titel van belastingconsulent. Een contractuele fiscale audit geeft een signaal dat op expertise wijst, het is een middel om het beroep geloofwaardig te maken, zonder de accountants en/of belastingconsulenten *de facto* om te vormen tot controleur van de fiscus. Aan de studiedienst wordt gevraagd om een studie uit te voeren van de haalbaarheid van een dergelijke benadering, met inbegrip van de mogelijkheden om voor de leden van het Instituut tot een exclusief akkoord met de belastingadministratie te komen.

E-INVUICING

Business opportunities: hefboemen

De Europese Commissie heeft als doelstelling vooropgesteld om e-invoicing tegen 2020 te laten uitgroeien tot de meest verspreide facturatiemethode in Europa. Op het Belgische vlak heeft de federale regering beslist om vooruit te lopen op deze doelstelling en een doelstelling van 25 % tegen het einde van de regeerperiode voorop te stellen. Daarmee is e-invoicing een fundamenteel project geworden in het kader van de vermindering van de administratieve formaliteiten.

Om daarin te slagen werd sinds 1 januari 2013 het wettelijk kader aangepast en werden er acties gelanceerd voor verschillende doelgroepen, zoals de burgers (B2C), de overheden (B2G) en de ondernemingen (B2B). Sinds 1 januari 2013 kan elke onderneming op flexibele wijze en met volledige rechtszekerheid de digitale oplossing die het best is aange-

past aan haar behoeften en aan haar mogelijkheden, gebruiken om facturen te ontvangen, te versturen en op te slaan. Zo zijn er tientallen digitale oplossingen voor e-invoicing denkbaar, gaande van het louter scannen van de facturen tot het gebruiken van gespecialiseerde communicatieplatformen, over de toevoeging van een *ad hoc*-module aan de boekhoudsoftware of het ERP-pakket. In de praktijk bepaalt elke belastingplichtige hoe de authenticiteit van de herkomst (identiteit van de leverancier of van de uitreiker van de factuur), de integriteit van de inhoud (het feit dat de inhoud niet werd gewijzigd) en de leesbaarheid van de factuur tot het einde van de bewaringstermijn worden gewaarborgd. Een dergelijke waarborg kan worden geleverd door beheerscontroles die een betrouwbaar audit trail² vaststellen tussen een factuur en een levering van goederen of van diensten. Wat de archivering betreft, kunnen de facturen op papier of elektronisch worden bewaard, ongeacht het oorspronkelijk formaat van de ontvangen factuur. Anders gezegd, het is toegestaan om een elektronische factuur op papier te archiveren of een papieren factuur in elektronisch formaat te archiveren. De bewaringswijze moet het evenwel mogelijk maken om de authenticiteit van de herkomst en de integriteit van de inhoud van de factuur te waarborgen.

E-invoicing betekent overduidelijk een verandering voor het beroep en een belangrijke strategische uitdaging: we

² In de boekhoudcontext kan het audit trail worden omschreven als de gedocumenteerde stroom van een verrichting, van het begin ervan (het brondocument, dat een bestelling kan zijn) tot het afsluiten ervan (de uiteindelijke boeking in de jaarrekening) en, omgekeerd, die de verschillende documenten van dit proces verbindt. Een audit trail omvat de brondocumenten, de verwerkte verrichtingen en de referenties naar de band tussen deze elementen. Een audit trail kan als betrouwbaar worden beschouwd als het verband tussen de verantwoordingsstukken en de verwerkte verrichtingen gemakkelijk te volgen is (als het detailniveau voldoende is om de documenten met elkaar in verband te brengen), als het in overeenstemming is met de toepasselijke procedures en als het overeenstemt met de processen die werkelijk hebben plaatsgevonden. Hiertoe kan men bijvoorbeeld gebruikmaken van documenten die door derden werden opgesteld (zoals rekeninguittrekels), documenten die werden opgesteld door de koper/ontvanger van de dienst of de leverancier/dienstverlener (documenten van de partijen bij de verrichting) en van interne controles (bv. opsplitsing van de taken). Net als bij beheerscontroles dient het audit trail aangepast te zijn aan de omvang, de activiteit en het type van belastingplichtige en rekening te houden met het aantal en de waarde van de verrichtingen, alsook met het aantal en type van leveranciers/dienstverleners en kopers/ontvangers van de dienst. In voorkomend geval dienen ook andere factoren in overweging te worden genomen, zoals de verplichtingen op het gebied van financiële aangifte en audit.

moeten nagaan hoe we zo veel mogelijk invloed kunnen hebben en er een aanzienlijk voordeel uit kunnen halen op het vlak van concurrentiële positionering. Hierbij moeten we voor ogen houden dat de erelonen van de accountants bij de klanten slechts weinig vatbaar zijn voor verhoging en dat de bronnen van inkomsten die worden behaald door het corrigeren van boekhoudingen en het controleren van de conformiteit van de facturen moeten worden gehandhaafd.

Hoewel de promotie van e-invoicing in kmo's, als factor van vermindering van administratieve formaliteiten³, al op heel wat steun van allerlei aard heeft kunnen rekenen, is dat de reden waarom deze evenementen en realisaties die werden georganiseerd in het kader van partnerships tussen het Instituut en de verschillende belangrijke spelers, ook te baat werden genomen om de fundamentele rol te benadrukken die wij kunnen spelen:

- **Dienst Administratieve Vereenvoudiging:** deelname aan de 'e-invoice days' met als doel informatie te verstrekken en bij te dragen tot een geïntegreerd vereenvoudigingsbeleid bij alle ondernemingen, opstelling van de FAQ en van een aan de economische beroepsbeoefenaars opgedragen pagina op de site efactuur.belgium.be, diverse interventies in de werkgroepen, de acties van 2013 van het Belgisch forum over *e-invoicing*.
- **Forum for the Future:** sterke mediabijdrage aan het jaarlijkse forum van de economische beroepen en ondertekening van een protocol voor de ontwikkeling⁴ van een interoperabiliteitsnorm, die vandaag al wordt aanvaard door 30 softwarehuizen in België.
- **Federale regering** en meer bepaald de minister van Begroting en Administratieve Vereenvoudiging: ondertekening van een samenwerkingsprotocol⁵ eind september 2013.

³ Er werd aangetoond dat een volledig elektronische factuur (die wordt uitgereikt, verstuurd en verwerkt tussen twee ondernemingen) het mogelijk maakt om tot 9 euro te besparen. Bij een factuur die van een onderneming naar een burger wordt gestuurd, kan tot 5,32 euro worden bespaard.

⁴ Om deze uitwisselingen te bevorderen, heeft het Forum for the Future ook een platform ontwikkeld waardoor alle Belgische ondernemingen over een mailbox kunnen beschikken. Aan de fiduciaires zal toegang worden aangeboden tot 500 mailboxen en tot een reeks van aanvullende tools en diensten (wifi-scanner, gebruiksvriendelijk beheer van de mandaten, opname van de facturen in de boekhoudprogramma's na validering door de beroepsbeoefenaar).

⁵ Dit document wil onder meer een optimale samenwerking tot stand brengen tussen de federale overheid en het Instituut op het gebied van de promotie van e-invoicing, in een geest van onderling vertrouwen, en

Voor zover de lopende initiatieven op die manier de rol van de accountant kunnen opwaarderen door meer bepaald de weg te effenen voor aanvullende dienstverrichtingen met hoge toegevoegde waarde die verband houden met e-invoicing (indicatoren, audit trail ...), bevestigt de Raad zijn volle steun aan deze initiatieven, meer bepaald aan de werkzaamheden die momenteel plaatsvinden onder de vlag van het Forum for the Future. Het thema zal ongetwijfeld ook uitvoerig in de kijker staan naar aanleiding van het congres van de economische beroepen op 5 december 2013. Bovendien behoudt de Raad zich de mogelijkheid om bijkomende initiatieven op te zetten. Deze initiatieven dienen ter aanvulling van de lopende acties die als doel hebben de accountant een centrale rol te geven in de e-invoicing.

ERVAREN BEROEPSBEOEFENAARS Aantrekkelijkheid van het beroep

De eerder verworven beroepservaring valoriseren (bv. van advocaten, boekhouders, revisoren en buitenlandse confraters) door faciliteiten te verlenen voor de toegang tot ons beroep en zo het beroep te 'verrijken'. Dit principe wordt in ruime mate toegepast door onze Franse confraters in het kader van het behalen van het *diplôme supérieur de comptabilité et de gestion* (DSCG) en is ongetwijfeld aantrekkelijk en bovendien wijdverspreid.

Bovendien voldoet een dergelijke openstelling van het beroep aan een behoefte. Zoals u weet, was voor de toegang tot het beroep van accountant tot voor kort een diploma vereist dat toegang verleent tot het beroep, alsook het vervullen van een stage van drie jaar die wordt afgesloten met het slagen voor het bekwaamheidsexamen. Hoewel dergelijke eisen zeker te begrijpen zijn als men te maken heeft met pas afgestudeerde jongeren, kan een dergelijk parcours voor andere beroepsbeoefenaars zwaar en veeleisend overkomen. Meer bepaald voor degenen die hun loopbaan een nieuwe wending willen geven, terwijl ze al over ruime ervaring beschikken die ze hebben opgedaan in het kader van een arbeidsovereenkomst of als ambtenaar (financiële directeurs, consultants, financiële analisten, interne auditors enz.) of bij het uitoefenen van een ander gereguleerd vrij beroep.

heeft tot doel om via een coördinatiestructuur, op gestructureerde en systematische wijze een onderlinge uitwisseling van gegevens mogelijk te maken, het Instituut te betrekken bij de promotie van e-invoicing en de verschillende te nemen operationele initiatieven ter bevordering van het gebruik van e-invoicing te coördineren. In dat kader is het wenselijk dat het Instituut met de leden een te bereiken doel vaststelt op het gebied van e-invoicing.

Voortaan wordt ingegaan op hun legitieme verwachtingen. Sinds 8 juli 2013, de datum van inwerkingtreding van de wet van 2 juni 2013 tot wijziging van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (BS 26 juni 2013), kunnen personen met een relevante beroepservaring van ten minste zeven jaar op het gebied van accountancy of fiscaliteit door de Raad worden vrijgesteld van de stage. De vereisten op het gebied van het diploma en het slagen voor het bekwaamheidsexamen blijven wel bestaan.

Rekening houdend met het feit dat deze wet werd bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 26 juni 2013, diende snel een elektronisch inschrijvingsformulier, naar het voorbeeld van het formulier dat van toepassing was voor de overgangperiode van de belastingconsulenten, online te worden geplaatst. De rechten voor de aanvaarding van de dossiers moeten nog worden vastgesteld.

FINANCIERING VAN ONDERNEMINGEN Business opportunities: hefboomen

De vaststelling doet al verschillende jaren een alarmbel rinkelen, voornamelijk voor kmo's: de economische en financiële crisis heeft geleid tot aanzienlijk strengere toekenningsvoorwaarden voor kredieten, wat het moeilijker en soms onmogelijk maakt om een krediet te bemachtigen. Een studie van het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ) bracht onlangs aan het licht dat het aantal ondernemers aan wie een krediet werd geweigerd de laatste twee jaar met 45 % is gestegen. Deze tendens wordt bevestigd door het Kenniscentrum voor Financiering van kmo (KeFiK) dat een toename vaststelt van het aantal dossiers van ondernemers die met moeilijkheden te maken krijgen.

In verband met de initiatieven die deze dynamiek nieuw leven kunnen inblazen en de toegang tot krediet kunnen bevorderen door voor een nieuw evenwicht te zorgen in de contractuele relaties tussen de banken en de kmo's, weten we dat de Ministerraad midden juni maatregelen heeft goedgekeurd op initiatief van minister van Middenstand, Kmo's, Zelfstandigen en Landbouw Sabine Laruelle en minister van Financiën Koen Geens. Een greep uit de maatregelen van het kmo-plan die het vertrouwen tussen de spelers moeten herstellen en aanzetten tot een economische opleving: nieuw wettelijk kader, gedragscode, grotere transparantie, meer bepaald met betrekking tot de leesbaarheid van kredietweigeringen, aan de onderneming aangepaste informatie en beperkte wederbeleggingsvergoedingen bij vervroegde terugbetaling. Nog steeds als antwoord op het groeiend probleem waarmee kmo's en vzw's te maken krijgen wanneer ze een krediet aanvragen bij de banken, wordt

de 'thematische volkslening'⁶ in november 2013 bij het grote publiek gelanceerd.

In die moeilijke context wacht de ondernemingen een duidelijke taak. Zorgen voor hun financiering op lange termijn, het beheer van hun liquide middelen optimaliseren en investeren in betrouwbare bankrelaties is een taak op leven of dood. Dat is dan ook de reden waarom deze vaststelling ons beroert. Hoe kunnen we de kansen⁷ van een onderneming om het meest geschikte krediet te verkrijgen optimaliseren? Welke optimale strategie⁸ kan de accountant uitwerken om te vermijden dat de relatie tussen de bedrijfsleider van een kleine onderneming en zijn bankier, die vandaag al flinke klappen heeft gekregen, op de klippen loopt? Dat zijn enkele van de onvermijdelijke vragen die elke adviseur, van wie de grote meerderheid van de cliënten kmo's zijn, zich vandaag moet stellen!

⁶ Volgens het voorontwerp van de ministers van Economie en van Financiën, zoals het door de Ministerraad werd goedgekeurd op woensdag 24 juli 2013, moet deze lening het aanzienlijke spaargeld in België oriënteren naar kredieten op lange termijn voor 'sociaaleconomische en sociaal verantwoorde' projecten waarvan de aanvaardingscriteria bij koninklijk besluit moeten worden vastgelegd of naar kredietverlening aan de kmo's. Het geld wordt opgehaald via kasbons of termijnrekeningen met een minimale looptijd van vijf jaar. De regeling is fiscaal aantrekkelijk, omdat slechts een verminderde roerende voorheffing (15 % in plaats van 25 %) moet worden betaald. De financiering van de projecten op lange termijn heeft een looptijd van minstens zeven jaar.

⁷ We bevelen aan om de resultaten te lezen van de enquête die het KeFiK in 2011 heeft uitgevoerd over kmo-financiering, en die op hun website kan worden gedownload. Volgens die enquête zijn de belangrijkste redenen voor het weigeren van een kredietaanvraag de verstrenging van de toekenningsvoorwaarden ten gevolge van de Bazel II en III-akkoorden, onvoldoende waarborgen, onvoldoende terugbetalingscapaciteit en te weinig inbreng van eigen vermogen. Kmo's krijgen ook te maken met een gebrek aan informatie, meer bepaald over de aanvaardingscriteria van de bank (*scoring*) en over de redenen van de weigering. In dat kader biedt het KeFiK ook een online tool aan waarmee ondernemers hun capaciteit om krediet te verwerven kunnen beoordelen. Aan de hand van deze eenvoudige online tool kan elke aanvrager niet alleen begrijpen hoe de bank de rating van zijn onderneming vaststelt, maar ook een beeld krijgen van de kwaliteit van het kredietdossier.

⁸ Voor de begeleiding is immers specifieke kennis vereist om de best mogelijke financieringsbron te beoordelen, met inbegrip van subsidies en andere alternatieve vormen (*crowdfunding*, risicokapitaal, familie enz.), waarborgen, achtergestelde leningen en andere premies, het kredietdossier samen te stellen en te volgen ... Wegens de vele instellingen en initiatieven, zowel op publiek als op privévlak, is het soms moeilijk om een rangschikking te maken. Bovendien heeft de overheid verschillende producten en formules uitgewerkt om ondernemingen te ondersteunen wanneer ze niet over voldoende waarborgen beschikken.

Om er een antwoord op te geven, werden verschillende actiepistes overwogen op de strategische raad, zoals maatregelen die meer bekendheid geven aan de kredietbemiddelaar, promotie voor publieke instrumenten voor risicoprofielen en spreiding van de financieringsbronnen. Op dit moment kunnen we u het geheel van de in overweging genomen maatregelen nog niet geven, maar we zullen hier weldra op terugkomen.

Aangezien de banken de belangrijkste partners zijn van de kmo's, kwamen vanuit diezelfde visie de voorwaarden ter sprake om een betere synergie te ontwikkelen tussen de bankensector en ons beroep met behoud van onze onafhankelijkheid. De bedoeling zou zijn te verkrijgen dat er onder de vele spelers die nu al in die niche aanwezig zijn systematisch een beroep wordt gedaan op onze competenties bij het beoordelen van de solvabiliteit en de rentabiliteit van een onderneming.

INTERNE LEDEN IN HET BEROEP

Inzet op federaal vlak: organisatie van het beroep

Aantrekkelijkheid van het beroep

Het Instituut telt 2 218 leden die zijn ingeschreven op het tableau van de interne accountants en/of interne belastingconsulenten. Wie zijn zij? Wat doen zij? Een enquête die vorig jaar uitgevoerd werd, heeft verschillende veeleer beemoedigende kenmerken aan het licht gebracht en ook de nadruk gelegd op bepaalde specifieke vragen.

Nu de Commissie interne leden werd versterkt, is de Raad van plan om dit beleid van opwaardering en informeren van de interne leden voort te zetten door verschillende hefboomen⁹ in werking te stellen, meer bepaald op basis van de resultaten van deze enquête die uitgebreid besproken werd tijdens de zitting 2012 van het nationaal congres voor de economische beroepen:

- **Informatie, opleiding.** Meer specifieke en geactualiseerde informatie in een specifieke rubriek op de extra-

⁹ Twee andere dossiers die tijdens de strategische raad werden behandeld, kunnen ook de rol van de specifieke kenmerken van de interne accountant en/of belastingconsulent opwaarderen. Enerzijds is er de hervorming van de openbare boekhouding via de werkzaamheden van de toekomstige *ad hoc*-commissie. Anderzijds ontbreekt het de interne accountant, door zijn competenties en zijn functie, evenmin aan talenten om zich eventueel te positioneren als speler of facilitator voor het invoeren van een MVO-benadering in de onderneming waar hij is tewerkgesteld (zie de specifieke tab 'maatschappelijk verantwoord ondernemen').

netpagina van de website, een betere waardering van de titel en van de meerwaarde van de interne accountants bij de ondernemingen en de werkgevers vormen de pijlers van deze communicatie-inspanning die op 7 november 2013 haar hoogtepunt zal beleven tijdens een seminarie over 'risk management' (financiële, fiscale risico's) binnen de ondernemingen.

- **Opwaardering, beveiliging.** De Raad heeft beslist om een haalbaarheidsstudie te lanceren over de mogelijkheden en de modaliteiten om de betrouwbaarheid van de adviezen (geen inbeslagname, voorlegging of openbaarmaking) die een interne accountant en/of belastingconsulent aan zijn werkgever zou verlenen aan te scherpen, naar het voorbeeld van de situatie bij bedrijfsjuristen. Er zal een wijzigingstekst van de wet worden voorbereid en zo snel mogelijk aan de Raad worden voorgelegd.

ISO-CERTIFICERING Kwaliteit onze troef

Het eigenlijk logische idee dat als het Instituut een 'kwaliteitstoetsing' invoert voor zijn leden, het 'ook voor eigen deur moet vege' kon op algemene bijval rekenen, ook van de kaderleden van het Instituut die de rechtstreekse betrokkenen zijn. Natuurlijk vormt de kwaliteitstoetsing die binnenkort wordt opgestart voor de leden een uitstekende springplank om binnen het Instituut een dergelijke dynamiek in te voeren die zijn interne werking en zijn diensten aan de leden kan verbeteren. Door de twee initiatieven te combineren, worden ze allebei krachtiger en wordt een sterkere en meer geloofwaardige boodschap uitgestuurd naar onze leden.

Hoewel de Raad akkoord gaat met het principe, wordt gekozen voor een geleidelijke invoering tegen 2017. Concreet zullen de eerste reflecties en acties betrekking hebben op de verbetering van de procedures, de circulatie van informatie en de wijzen van overleg. Daarna zal nog beslist worden of, naargelang de beschikbare budgettaire middelen, effectief zal worden geïnvesteerd in het behalen van een ISO-certificatie of een gelijkaardige procedure. Dit zal te gelegener tijd worden onderzocht door de Raad.

JONGEREN IN HET BEROEP Aantrekkelijkheid van het beroep

Jonge accountants en/of belastingconsulenten hebben vandaag in een knelpuntberoep reële vooruitzichten op persoonlijke en professionele ontplooiing, rekening houdend met de diversiteit aan opdrachten en bedrijfssectoren.

Ze zijn nieuwsgierig en open van geest, werken nauwgezet, hebben een ondernemingsgeest, kunnen zich goed aanpassen, maken vlot gebruik van de nieuwe communicatie- en informatietechnologieën – de technologische omgeving is immers *cloud*, *Sab*, web of mobiel geworden en wordt gehost – en blijven ondertussen luisterbereid en contactvaardig. En ze hebben nog heel wat andere talenten in petto om een boeiend leven tegemoet te gaan in dienst van de ondernemingen.

Om jongeren aan te trekken naar ons beroep – iedereen weet hoe belangrijk de kwaliteit van de werving is – maar ook om rekening te houden met hun verwachtingen en hun wens om betrokken te worden in het beroep, lanceerde de vorige Raad in de loop van 2012 het Jongerenplan. De prioriteiten van dat plan waren onder meer een moderne en dynamische communicatie naar jongeren, luisterbereidheid voor hun specifieke behoeften en hun perceptie van de dagelijkse realiteit en een versterking van de vertegenwoordiging van jongeren in de organen van het Instituut.

De huidige Raad is van plan om verder te gaan op dit pad en om de lopende realisaties en de nieuwe projecten van de jonge confraters aan te moedigen. Vier werkgroepen met reële competenties zijn nu al aan de slag binnen het Instituut, zoals u kunt vaststellen bij het doornemen van deze korte stand van zaken van de realisaties en lopende projecten. Als eerste is de groep 'enquête' van start gegaan, die via een enquête, waarvan de resultaten werden voorgegesteld tijdens de editie 2012 van het nationaal congres voor de economische beroepen, de realiteit van onze jongeren heeft in kaart gebracht. De groep 'minisites', die focust op de aantrekkelijkheid van het beroep, ontwikkelt informatie in multimediovorm en bundelt getuigenissen rond twee centrale thema's: 'ik wil accountant worden.be' en 'ik wil belastingconsulent worden.be', die nu al in het budget zijn ingeschreven. De groep 'ambassadeurs' doet een beroep op leden om de verschillende aspecten van ons beroep te belichten in scholen, wil meer bepaald banden smeden met de onderwijswereld door informatiedragers ter beschikking te stellen, en is ook al begonnen met het sensibiliseren van middelbare scholen. *Last but not least* is er de werkgroep 'evenementen' die werkt aan de ontwikkeling van evenementen voor het beroep die jonge leden aanspreken. Nu er nog andere activiteiten gepland zijn (bv. Facebook- en LinkedIn-pagina's) wordt de aandacht in het kader van de communicatieaspecten gevestigd op de wenselijkheid om een visuele identiteit te behouden door het grafisch charter van het Instituut te integreren en de voorkeur te geven aan contacten met het Instituut, waarbij één persoon kan worden aangewezen om eventueel een functie van moderator te spelen. De Raad heeft confraters

Gonda Schelfhaut en Aurore Mons delle Roche aangewezen als verantwoordelijken voor het jongerenplan binnen het Instituut. Er zal ook overleg worden gepleegd met Emmanuel Degrève en Joëlle Van Hecke, respectievelijk voor de communicatieaspecten en voor de aspecten rond de stage.

Ook zal een reflectie worden gevoerd over de stage, een aspect dat heel belangrijk is voor jongeren, en dit volgens twee richtsnoeren. Enerzijds rond de hervorming van de toelatings- en bekwaamheidsexamens (dit laatste examen zou zowel de professionele maturiteit als de technische competenties moeten meten). Anderzijds over de modernisering van de stage (een project rond een e-loket voor stagiairs, opvoeren van elektronische uitwisseling van documenten enz.). Naast deze ‘technische’ aangelegenheden vond tijdens de strategische raad nog een eerste gedachte-wisseling plaats over twee probleemstellingen. Enerzijds zal tijdens de komende maanden een reflectie plaatsvinden over de aanwerving van stagiairs op basis van een zelfstandigencontract en over de vraag waarom jongeren meer en meer worden aangetrokken door de titel van advocaat en minder door de titel van belastingconsulent. Een vergelijkende studie met de stagiairs aan de balie zou in meer dan één opzicht interessant kunnen zijn. Anderzijds kwam tijdens de Raad ook de valorisatie van de stage ter sprake om, zoals in Frankrijk, op het einde ervan een diploma te behalen dat gelijkwaardig is aan een master.

KWALITEITSTOETSING

Kwaliteit is onze troef

“Kwaliteit is onze troef!” is het uithangbord van het beroep en vormt een bijzonder relevant antwoord op de huidige ontwikkelingen van het beroep, dat steeds indringender internationale klemtonen krijgt, en op de nieuwe behoeften van onze cliënten.

Principieel is iedereen het erover eens dat in de eerste plaats uitdrukkelijk moet worden geformuleerd wat kwaliteit inhoudt en waarom kwaliteit wenselijk en noodzakelijk is. Er is uitleg nodig over de overtuigende oplossingen die ermee worden nagestreefd en de methodologieën die moeten worden ingevoerd om de weg naar meer kwaliteit af te bakenen en een nieuwe dynamiek in te blazen in de kantoren. Als we kwaliteit hoog in het vaandel dragen als een onlosmakelijk onderdeel van ons beroep, moet die kwaliteit uiteraard ook worden geëvalueerd, aangetoond en uitgedragen!

De kwaliteitstoetsing is gepland over een periode van zeven jaar, van 2013 tot 2019, en zal het eerste jaar traag van

start gaan: een beperkt aantal toetsingen zal op vrijwillige basis worden uitgevoerd. Zo is gepland dat de kantoren van de leden van de Raad en van de ‘toetsers’, alsook vrijwillige kantoren eind 2013, begin 2014 met de oefening beginnen. Vervolgens zal de werking van het systeem vanaf 2015 worden opgevoerd, waarbij de doelstelling wordt geraamd op driehonderd kantoren per jaar. De toetsing zal altijd aangepast zijn aan de omvang en de aard van het kantoor en zal worden uitgevoerd in een geest van collegialiteit en met respect voor het basisprincipe van begeleiding.

Hoe zullen de zaken in de praktijk verlopen? Om efficiënt en innoverend te blijven in onze aanpak, zal de organisatie van de kwaliteitstoetsing worden geregeld volgens vier verschillende modaliteiten. Daarbij vormen de periodieke toetsingen die voor elk kantoor dezelfde cyclus volgen, en de eventuele aanvullende toetsingen, de belangrijkste schakels. Een thematische toetsing zal minder frequent worden uitgevoerd omdat ze noodzakelijkerwijs verband houdt met een specifiek probleem. Dat geldt ook voor de incidententoetsing die los van de cyclus staat en past in het kader van de huidige controle door confraters. Bij elke toetsing zal een oordeel worden gegeven: positief, positief met aanbevelingen of negatief. Elk oordeel heeft tot doel de vastgestelde toestand te verbeteren door geleidelijk aan correcties door te voeren.

Om deze werking te kunnen waarborgen, heeft het Instituut de laatste twee jaar heel wat inspanningen gedaan. Naast andere activiteiten (opstellen van een vragenlijst, werkzaamheden in verband met het e-loket enz.) heeft de wens om reglementteksten, tools en methodes ter beschikking te stellen van de leden concreet vorm gekregen in de publicatie van de norm ‘kwaliteitstoetsing’ die door de Raad werd goedgekeurd op 7 mei 2012 en van de handleiding ‘organisatie van de kantoren en procedures’. Beide publicaties kunnen in het extranetgedeelte op onze website worden gedownload. En om deze toetsing concreet voor te bereiden heeft de Commissie kwaliteitstoetsing, die heel actief is binnen het IAB, na audits al de ‘toetsers’ aangewezen. De Commissie zal voor hen ook een handboek opstellen. Bovendien zijn er voor oktober 2013 al specifieke opleidingen gepland.

Hoewel de Raad de geplande uitvoering van de kwaliteitstoetsing handhaaft, zowel wat de modaliteiten als het tijdschema betreft, heeft de Raad na een voorzichtige extrapolatie van de financieringskosten opgemerkt dat er zich de komende jaren duidelijke budgettaire spanningen voordoen. Verschillende pistes werden onderzocht zonder dat een definitieve beslissing werd genomen: verhoging van

de ledenbijdragen, in voorkomend geval in het kader van een wet die de 'kwaliteitstoetsing' institutionaliseert en/of onttrekking aan de reserves.

De vraag naar het financieringsvehikel werd ook besproken op basis van een akkoord over de oprichting van een stichting dat tijdens de vorige Raad tot stand gekomen is. Alle leden van de Raad zijn het er immers over eens dat het niet realistisch is om alle projecten te willen realiseren op basis van de huidige begrotingsinkomsten. Om deze vergelijking op te lossen, is het oprichten van een stichting duidelijk een relevante te onderzoeken piste: de voorzitter en de ondervoorzitter kregen de opdracht om de haalbaarheid en de voordelen (recuperatie van de btw, sponsoring) na te gaan en een eerste lijst op te stellen van de mogelijke activiteiten en interventiegebieden van een dergelijke stichting (bv. de advies- en raadplegingsdienst voor de leden en op stapel staande publicaties zoals het boek 'Excel voor de economische beroepen' dat mogelijk aan de leden wordt aangeboden). Er wordt eveneens onderhandeld over een akkoord om een lanceringsbudget van het IAB toe te kennen aan deze stichting, voor zover een enquête van de leden vooraf heeft uitgewezen dat dit wenselijk is.

Om de synergieën, besparingsmogelijkheden en gebruiksvriendelijkheid van het initiatief te bevorderen, werd ook gesproken over het belang en de wijze van integratie van de bestaande en toekomstige controles in de 'kwaliteitstoetsing': antiwitwas, permanente vorming, toezicht op bijzondere mandaten.¹⁰ Ook het voorstel om een elektronisch handboek ter beschikking te stellen van de kantoren kwam aan de orde: de Raad beslist om de lopende besprekingen voort te zetten.

¹⁰ In dat kader werd al beslist om het te repressief imago dat de Commissie van begeleiding en toezicht momenteel uitdraagt te verbeteren. Hoewel het principe van het sturen van verslagen wordt behouden, zullen de vastgestelde technische fouten niet systematisch leiden tot het oproepen van het betrokken lid, maar zullen ze via briefwisseling worden geregeld. Bij problemen die verband houden met tekortkomingen op het vlak van onafhankelijkheid zal het lid wel worden opgeroepen. Meer algemeen zal een reflectie worden gevoerd over de optimale manier om de moderniseringsaccenten in de controles door de Commissie van begeleiding en toezicht door te voeren om tot een betere samenhang te komen met het verloop van de kwaliteitstoetsing.

LEDENBIJDRAGEN

Inzet op federaal vlak: organisatie van het beroep

Als we meer bepaald rekening houden met de regelingen die we zullen invoeren in het kader van de geleidelijke uitbouw van de kwaliteitstoetsing (zie de tab 'kwaliteit'), blijkt uit een voorzichtige raming van de middelen/uitgaven dat er zich voor de komende jaren bepaalde spanningen op financieel vlak zullen voordoen (de bijdrage die de leden jaarlijks verzocht worden te betalen – equivalent van 446,21 euro, in 1993 – bedraagt vandaag 619,73 euro). Daarom werd binnen de strategische raad een noodzakelijke en passende reflectie gevoerd, meer bepaald volgens drie richtsnoeren:

- Toename van de inkomsten, ofwel door het verhogen van de ledenbijdragen, ofwel door andere berekeningsmodaliteiten (bv. in de vorm van een verhoging voor natuurlijke personen) gekoppeld aan het schrappen van de ledenbijdrage voor professionele vennootschappen. Binnenkort zullen haalbaarheidsstudies op juridisch vlak en studies over de budgettaire impact worden uitgevoerd. Parallel daarmee zullen gesprekken plaatsvinden met de ministers Sabine Laruelle en Johan Vande Lanotte. Deze gesprekken vormen een prioriteit om te bepalen wat mogelijk is en onze gegronde argumenten aan te voeren.
- Aanboren van aanvullende financiële middelen, naar het voorbeeld van een betalende raadplegings- en adviesdienst à la carte (zie specifieke tab 'raadplegings- en adviesdienst').
- Vermindering van de uitgaven terwijl dezelfde kwaliteit wordt gehandhaafd in de diensten die we de leden aanbieden. Een van de overwogen pistes om de druk- en verzendingskosten te verminderen is om de publicaties die regelmatig ter beschikking worden gesteld aan de leden alleen in elektronisch formaat aan te bieden (zie de specifieke tab 'elektronische relaties').

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

Inzet op federaal vlak

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) is de bijdrage van de ondernemingen aan duurzame ontwikkeling. MVO combineert economische logica, maatschappelijke verantwoordelijkheid en milieuverantwoordelijkheid en speelt in op de noodzaak aan meer financiële en economische zekerheid. Deze vorm van ondernemen wil de kwaliteit en de bevordering van milieu-informatie waarborgen en een ethisch en maatschappelijk verantwoord bestuur ontwikkelen binnen de ondernemingen.

Laten we ook objectief zijn: hoewel het concept ongetwijfeld veelbelovend is – meten van de toegevoegde maat-

schappelijke waarde van ondernemingen, inbouwen van nieuwe ontwikkelingsmodellen die op andere dan financiële indicatoren steunen, zoals de immateriële activa en de CO₂-boekhouding, meten van de impact op klanten en werknemers, de milieu-impact, kortom: van hun toestand op het vlak van leefmilieu, maatschappelijke invloed en goed beheer – lijkt er in deze opvatting weinig plaats te worden ingenomen door en waarde te zijn weggelegd voor de accountants, terwijl zij over onbetwistbare troeven beschikken en een sleutelrol kunnen spelen. De uitdaging van duurzame ontwikkeling raakt aan elke rubriek van de balans en elke activiteitscyclus van een onderneming of organisatie. Diagnose van de milieurisico's, optimalisering van de middelen, beheer van documenten en procedures (vergunning, bodemverontreiniging, mobiliteitsbeleid, milieuaansprakelijkheid, efficiënt sturen van groene fiscaliteit, invoeren van een reeks van indicatoren en follow-up en analyse van deze indicatoren aan de hand van boordtabellen enz.): er zijn mogelijkheden te over om de accountant naar voren te schuiven als een speler die zich inzet voor duurzame ontwikkeling, naast de waardering van de immateriële activa. Bovendien belet niets om eenzelfde milieuverantwoordelijke houding aan te nemen binnen het kantoor en intern te experimenteren met de methode, met klemtonen op de werving, de opname in het team en de erkenning op het werk. Een initiatief van duurzame ontwikkeling opstarten is ook een waarborg om aantrekkelijk over te komen ten opzichte van medewerkers en klanten.

MVO is dus een dynamische manier om ons beroep te promoten bij al onze stakeholders, maar ook een strategisch ontwikkelingspad om een adviesaanbod dat niet langer beschouwd wordt als een louter bijproduct van de boekhouding en waarvan de facturatiewijze wordt herbekeken 'solvabeler te maken'. Over deze opvatting over ondernemen zal een reflectie plaatsvinden in het kader van de toekomstige werkzaamheden van een monitoringgroep die zich op twee actiepunten zal richten: enerzijds contacten onderhouden met de politieke beslissingnemers en de vertegenwoordigers van de stakeholders, met inbegrip van de federaties van ondernemingen. Anderzijds evalueren van de kansen en synergieën die kunnen worden benut (meer bepaald, de FOD Economie voor het opstellen van een gemeenschappelijke brochure) en volgen van de evolutie op het gebied van het referentiekader en van duidelijke normen.

ONAFHANKELIJK BESTUURDER

Business opportunities: nieuwe beroepen

Een onafhankelijk bestuurder is een 'extern oog' en een onderneming kan zich alleen maar gelukkig prijzen met een externe blik op haar situatie: een verbeterde strategie, een

minder inschikkelijke selectie en follow-up van projecten, een waarborg van goede uitvoering enz. De functie van onafhankelijk bestuurder, die sinds 2007 toegankelijk is voor externe accountants, zal meer worden bevorderd en ondersteund.¹¹ In dat kader zullen specifieke opleidingen voor de leden worden georganiseerd tegen betaalbare prijzen – het PEGASE-programma – waarbij op de regels (met name het wettelijk begrip onafhankelijkheid) en op concrete begeleidingstools zal worden gewezen. De opleiding zal namelijk de nadruk leggen op de specifieke competenties van de accountant en/of de belastingconsulent, en op hun specifieke toegevoegde waarde binnen de raad van bestuur van een kmo. Om de stagiairs eveneens te sensibiliseren voor deze opdracht zal binnenkort een reflectie worden gestart over de aanpassing van de seminars en de examens. *Last but not least* zal het Instituut de evolutie en het parcours volgen van de leden die tot onafhankelijk bestuurder zijn benoemd, teneinde hen bij te staan en hen bekendheid te geven.

ONDERNEMINGEN IN MOEILIKHEDEN

Inzet op regionaal vlak: positionering, accreditatie

Na het geregeld doornemen van de rapporten van Graydon laat de toenemende evolutie van het aantal faillissementen van ondernemingen in ons land ons niet onberoerd. Met een stijging van het aantal faillissementen met 5 % – in de maanden september en oktober 2012 werd een triest record aan faillissementen¹² opgetekend, vooral bij de kmo's – was het jaar 2012 een slecht jaar voor het ondernemerschap in België! En als we de prognoses van Graydon mogen geloven, zou 2013 nog erger zijn ...

Om deze situatie te verhelpen, is iedereen het erover eens dat de kmo's moeten worden geholpen. Zij zijn immers een belangrijke drijfkracht voor tewerkstelling. Er werden verschillende, zowel regionale als nationale, initiatieven genomen en verschillende tools¹³ uitgewerkt. Hiermee kunnen

¹¹ Er worden nu al acties overwogen om ondernemingen te overtuigen ervaren accountants als onafhankelijk bestuurder te benoemen (publicatie van de lijst van de accountants).

¹² Enkele van de verklarende factoren die vaak naar voren worden geschoven bij startende ondernemingen zijn een zwak businessplan, een gebrekkige kennis van bedrijfsbeheer, onderkapitalisatie en onvoldoende voorbereiding van de activiteiten. We weten ook dat ernstige leemtes in het beheerscontrolesysteem een rol spelen in de faillissementsspiraal.

¹³ Zie bv. de diagnosetool van de prestaties van een onderneming, vrij te raadplegen op de website van het KeFiK (<http://cefip.performaction.be/questionnaire/language.asp>). Deze flexibele en interactieve tool werd specifiek ontwikkeld voor zelfstandigen en bedrijfsleiders van

de ondernemingen tijdig de diagnose stellen van een dreigende crisissituatie, anticiperen op problemen, voldoende snel reageren om zich te herstellen en uiteindelijk voorkomen dat ze hun deuren moeten sluiten. Maar deze organisaties en maatregelen ter ondersteuning van de ondernemingen zijn te weinig bekend bij het grote publiek, en bij de ondernemingen zelf.

Wij kunnen niet onverschillig blijven bij een dergelijke toestand. In de huidige context van grote onzekerheid zijn de ondernemers meer dan ooit op zoek naar praktische en concrete informatie die werkelijk aan hun behoeften is aangepast. Door onze activiteiten als accountant hebben wij de mogelijkheid om een rol te spelen, nu eens van stimulator, dan weer van urgentiearts door in te grijpen bij nood- en crisissituaties, maar ook door preventief te werken en advies en begeleiding aan te bieden. Een relatie van vertrouwen en wederzijdse luisterbereidheid, die kenmerkend is voor ons beroep, is van fundamenteel belang voor de goede werking van een onderneming en maakt het ongetwijfeld mogelijk om moeilijkheden te voorkomen.

Vanuit deze dubbele vaststelling werden tijdens de strategische raad verschillende actiepistes overwogen om van de accountant en het IAB, elk op hun niveau, noodzakelijke spelers¹⁴ te maken op het terrein van ondernemingen in moeilijkheden, rekening houdend met de bepalingen van de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen van 31 januari 2009. Zoals u weet, heeft die wet al heel wat inkt laten vloeien en werd ze onlangs aangepast om er, zoals we verduidelijken in voetnoot nr. 17, het huidige arti-

(zeer) kleine ondernemingen (minder dan tien werknemers) en geeft een volledig beeld van de toestand. De tool bestaat uit twaalf verschillende modules die afzonderlijk kunnen worden doorgenomen en die zich aanpassen aan de kenmerken van de ondernemer (natuurlijk persoon of rechtspersoon, met of zonder werknemer). Aan bod komen thema's als de levenssfeer van de ondernemer, de concurrentiële omgeving, de portefeuille van de menselijke en technische middelen van de onderneming, het beheer van de klanten, het boekhoudkundig en financieel beleid, handhaving van het financiële evenwicht, het beheer van de relaties met de banken, de fiscus en de RSZ, het actief beheer van de eigen middelen en de schulden. Na elke vraag ontvangt de ondernemer een omstandig advies, aanbevelingen, nuttige links en referenties, zodat hij de voorgestelde oplossingen onmiddellijk in de praktijk kan brengen.

¹⁴ Door te aanvaarden om te investeren in opdrachten die weinig rendabel zijn maar die een sterke maatschappelijke waarde hebben, wordt het beroep eveneens een uitstekende springplank geboden om zich bekend te maken en waardering te krijgen van de overheid in het kader van een win-winrelatie die op andere gebieden nuttig verder uitgebouwd zou kunnen worden.

kel 138 van het Wetboek van Vennootschappen in op te nemen en uit te breiden tot alle economische beroepen.

- Opdat de accountant zijn adviserende rol bij zijn cliënten volle zou kunnen spelen (opsporen van de moeilijkheden en begeleiding van de onderneming in het reorganisatieproces), zou op een algemeen niveau de documentatie kunnen worden aangescherpt: diagnose- en preventie-instrumenten, specifieke documentaire monitoring¹⁵ enz. Deze benadering zou eveneens baat kunnen hebben van een gerichte actie bij de verschillende overheden met het oog op een harmonisering van de wetgevingen.
- Op preventief vlak werden twee actiepistes besproken, rekening houdend met de initiatieven die voor ondernemingen in moeilijkheden¹⁶ werden ontwikkeld in het Waalse en Brusselse Gewest en in de steigers staan in het Vlaamse Gewest.
  - Enerzijds alle inspanningen bundelen in een overkoepelende structuur die zou dienen voor het uitwisselen van goede praktijken en eventueel als gesprekspartner voor de verschillende betrokken (politieke en gerechtelijke) overheden. Binnen het Instituut werd beslist tot de invoering van deze structuur, die de vorm zal aannemen van een preventiecommissie. Andere besproken piste: de mogelijkheid om fiches (gegevens, ratio's) op te stellen per bedrijfssector, die aan de regionale overheden zouden kunnen worden bezorgd. Doordat de accountant in het bezit is van belangrijke informatie over de onderneming, beschikt hij immers over tal van indicatoren over de prestaties en de activiteit van een onderneming.

¹⁵ Er bestaan talrijke informatie- en opleidingshulpmiddelen om ondernemers op te leiden, te ondersteunen en te financieren. In Brussel bijvoorbeeld heeft het Brussels Agentschap voor de Onderneming en/of het Centrum voor Ondernemingen in moeilijkheden (COm) in 2012 meer dan 1 837 dossiers van ondernemers in moeilijkheden behandeld, in vergelijking met 1 951 in 2011 en 1 922 in 2010. Volgens het jaarverslag is de belangrijkste oorzaak van moeilijkheden de gebrekkige kennis van bedrijfsbeheer (geen betalingsbeleid, onaangepaste strategie, verwaarlozing van de behoefte aan bedrijfskapitaal, onderkapitalisatie ...).

¹⁶ In het kader van een partnerschapsovereenkomst met het Waals Gewest werd binnen het IAB een cel opgericht voor de follow-up van de regeling van het nieuwe Waalse centrum voor ondernemingen in moeilijkheden (CED-W, naar het Brussels model), dat onlangs boven de doopvont werd gehouden en de controle/organisatie van de opdrachten van de pool van accountants die in tweede lijn optreden in het kader van de regeling.

- Anderzijds bij de overheid aandringen op een betere financiering van de interventie van de beroepsbeoefenaar of eventueel een vereenvoudiging van de toekenningsvoorwaarden of zelfs een voorrecht voor de erelonen van de accountant wanneer de onderneming een aanvraag indient voor de toepassing van de bepalingen van de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen. In het kader van het project van de Vlaamse regering met betrekking tot 'faillissementspreventie' wordt de financiering van de interventie van de beroepsbeoefenaar momenteel gewaarborgd door de maatregelen met betrekking tot de kmo-portefeuille.
- Op het curatieve vlak zal de informatie aan de accountant worden aangescherpt zodat hij problemen kan opsporen, zijn klant kan waarschuwen en eventueel de rechtbanken kan inlichten.¹⁷ De accountant is bijzonder goed geplaatst om de eerste tekenen van moeilijkheden waarmee een onderneming kan worden geconfronteerd op te sporen. In het kader van deze nieuwe opdracht zullen zo snel mogelijk informatie- en opleidingsessies worden georganiseerd.

OVERDRACHT VAN ONDERNEMING Inzet op regionaal vlak: positionering, accreditatie

Of het nu gaat om een overdracht of afstand van een onderneming in het familiaal kader, om een overdracht van een onderneming aan de medewerkers of aan een externe overnemer, de inzet blijft groot, vooral in een land met vele

¹⁷ Volgens de wet van 27 mei 2013 tot wijziging van verschillende wetgevingen inzake de continuïteit van de ondernemingen (BS 22 juli 2013) moeten de externe accountant en/of de externe belastingconsulent die in de uitoefening van hun opdracht gewichtige en overeenstemmende feiten vaststellen die de continuïteit van de onderneming in het gedrang kunnen brengen, de schuldenaar hiervan op een omstandige wijze inlichten. Deze wet bepaalt ook dat de rechter informatie kan inwinnen over de aanbevelingen die zij gedaan hebben aan de schuldenaar en, in voorkomend geval, over de maatregelen die genomen zijn om de continuïteit van de onderneming te waarborgen, met dien verstande dat in dat geval artikel 458 van het Strafwetboek niet van toepassing is. Door een reeks van gerichte maatregelen maakt deze wetgeving de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen doeltreffender, en versterkt de rol van de economische beroepen, meer bepaald in de remediërfase, in die zin dat de wet hen zowel een opdracht van supervisie toevertrouwt bij het opstellen van de boekhoudkundige staat als een begeleidingsopdracht bij het opstellen van de begroting. Deze twee documenten worden bij de aanvraag tot opschorting gevoegd. Deze wet is op 1 augustus 2013 in werking getreden.

kmo's en familiale ondernemingen waar het proces vaak een ingewikkeld en emotioneel verloop kent.

Meer dan 700 000 bedrijfsleiders zijn vandaag ouder dan 55 jaar en gaan binnen tien jaar met pensioen. Bijna een 500 000 ondernemingen zullen van eigenaar veranderen en daarbij is het altijd beter om na te denken vooraleer tot actie over te gaan ... Het is beter om goed en zelfs te veel advies te krijgen dan om de fakkel onbezonnen door te geven!

De accountant kent de onderneming over het algemeen al heel wat jaren en heeft zo een vertrouwensrelatie opgebouwd met de bedrijfsleider, waardoor hij hem heeft bewustgemaakt van een aantal problemen. Daarom is de accountant de belangrijkste gesprekspartner bij het proces van overdracht waarbij hij het ordewoord 'grondige voorbereiding'¹⁸ hanteert. Verschillende factoren¹⁹ pleiten immers in zijn voordeel: competenties, kennis van de onderneming, vertrouwensrelatie met de bedrijfsleider om hem te doen inzien dat er andere aspecten²⁰ dan de loutere prijsproblematiek moeten worden onderzocht, hoewel dat aspect wel het meest voorkomende struikelblok is in de onderhandelingen tussen de partijen. Enige kritische noot, wellicht omdat een dergelijke transactie wordt beschouwd

¹⁸ Het begeleiden van deze verrichtingen waarvan het ordewoord 'grondige voorbereiding' is, vereist een echte *knowhow*, want er komen vaak moeilijkheden en risico's bij kijken en de ingrediënten om de transactie tot een goed einde te brengen zijn complex: zoeken van een overnemer, menselijke dimensie van de relatie overdrager/overnemer – meestal gaat het om het waarborgen van het voortbestaan binnen de familie – methode om de waardering te vinden die het meest geschikt is voor de onderneming en voor de bedrijfssector, juridische, boekhoudkundige en fiscale aspecten, menselijke, emotionele en filosofische inzet, financiële structuur (MBO, MBI enz.), vermogensaanpak enz.

¹⁹ De accountants hebben de vakkennis onder de knie, kunnen steunen op de vertrouwensrelatie die in de loop der jaren werd opgebouwd met de bedrijfsleider, baseren zich op methodologie en deontologie en kunnen de vertrouwelijke aard van de overdracht waarborgen. In het kader van de 'due diligence'-diagnose zijn ze het best geplaatst om de werkzaamheden van onderzoek, analyse en controle uit te voeren die de overnemer de juistheid en regelmatigheid van de informatie waarborgt die hem ter beschikking wordt gesteld met betrekking tot de activa, de activiteiten, de financiële toestand en de vooruitzichten van de over te nemen vennootschap.

²⁰ Het psychologisch klimaat van de overdracht is van fundamenteel belang in familiale ondernemingen en kan worden beoordeeld aan de hand van tien sleutelfactoren voor succes met behulp van de tool 'scorecard transmission' die ontwikkeld werd door Jozef Lievens, oprichter van het Instituut voor het Familiebedrijf (zie www.scorecardtransmission.be en www.familiebedrijf.be).

als een zaak voor specialisten, voor consultants die zich specifiek aan deze activiteit wijden, maar ook omdat ze moeilijkheden ervaren om een goede overnemer te vinden: de boekhoudkantoren staan vandaag vrij terughoudend tegenover dergelijke overdrachtverrichtingen. Vandaar dat het misschien interessant kan zijn om samen te werken met consultants of structuren die een selectie van mogelijke overnemers kunnen aanbrenghen.

Met de bedoeling om de accountants op dit terrein te introduceren overweegt de Raad om een didactische en methodologische omkadering te ontwikkelen (documentatie en tools, seminaries enz.). Een tweede luik zou bestaan uit de optimalisering van de partnerships met de gewesten, meer bepaald met betrekking tot de *matching*platformen tussen vragen van overdragers en aanbiedingen van overnemers, die vandaag in de drie gewesten van het land bestaan (Sowaccess, Overname, Brutrade) en uit de optimale verspreiding van de steunmaatregelen en informatie van het gewest. Deze acties zouden eventueel op andere gebieden de voortgang bevorderen van besprekingen over een automatische erkenning van accountants die zich specifiek op dat terrein toeleggen.

OVERHEIDSBOEKHOUDING Business opportuniteiten: hefboomen

Sinds 2013 komt de harmonisering van de internationale boekhoudnormen voor de openbare sector (IPSAS) steeds meer in de actualiteit. De reden hiervoor is de hervorming die tot gevolg zal hebben dat alle openbare entiteiten moeten overstappen van een kasboekhouding (*cash in, cash out, cash basis*) naar een dubbele boekhouding op transactiebasis (*accrual basis*). Voor de openbare sector zal de belangrijkste uitdaging op het gebied van de human resources te maken hebben met de nieuwe competenties die worden vereist: voeren van een geïntegreerde, budgettaire en analytische boekhouding op transactiebasis en voorbereiding, voorstelling en controle van de jaarrekening en van de geconsolideerde rekeningen, in vastgestelde rechten en in IPSAS/EPAS. Dat houdt in dat 3 000 federale boekhoudambtenaren (FOD, POD en parastatalen) en duizenden boekhoudambtenaren van de gemeenschappen, gewesten, provincies, gemeenten, OCMW's, regies, politiezones en andere) moeten worden opgeleid.

Het IAB volgt de evolutie van deze Europese harmonisering van de openbare boekhouding met belangstelling. We weten dat het Vlaamse Gewest vanaf 1 januari 2014 zal overstappen op de IPSAS-normen en dat het Waalse Gewest bezig is met het aanpassen ervan. De accountants kunnen hun ervaring en hun competenties ongetwijfeld ten dienste

stellen van de overheid en zijn nu al werkzaam in tal van vzw's en andere vennootschappen die in mindere of meerdere mate een band hebben met de overheidssector.

Om deze uitdaging aan te gaan, besliste de Raad om de follow-up en de acties onder te brengen in een nieuwe tweetalige commissie openbare boekhouding, die niet samenvalt met de commissie interne accountants en belastingconsulenten. Naast een actieve bijdrage van de leden ervan aan de werkzaamheden met betrekking tot de IPSAS-normen binnen de IFAC omvatten de nu reeds vooropgestelde doelstellingen van deze commissie: uitwerken van knowhow binnen het Instituut, sensibiliseren, motiveren en mobiliseren van de geïnteresseerde confraters, leggen van contacten met de betrokken overheden om mogelijkheden tot voorstellen en suggesties van het beroep te creëren. Daarnaast werd in ruime mate gesproken over de ontwikkeling van opleidingen in overleg met de overheid en de organisatie van een specifieke opleiding over de verschillende aspecten van de overgang van een 'cash basis' naar een 'accrual basis'.

Last but not least lijkt de deelname van het IAB aan de werkzaamheden van de Commissie voor de openbare comptabiliteit²¹ van fundamenteel belang. In het vooruitzicht van een eventuele aanstelling binnen deze commissie werden in een brief aan minister Koen Geens de ervaring en de bijzondere competenties belicht waarover de confraters Raymond Ghysels en Ludo Goubert op het vlak van overheidsboekhouding beschikken.

PERMANENTE VORMING Kwaliteit is onze troef

De naleving van de verplichtingen van permanente vorming is een belangrijk element in het staven van de geloofwaardigheid van onze kennis, wat fundamenteel is in de relatie met de klant, en moet daarom strikt worden gecontroleerd. De Raad is van plan om in het kader van de toepassing van de nieuwe norm permanente vorming van september 2012 de huidige controlestrategie ten aanzien van de leden voort te zetten. Door de mogelijkheid om het verslag inzake permanente vorming online in te vullen, is de controle nu in ruime mate elektronisch en zijn er uit de be-

²¹ Wet van 18 januari 2010 tot wijziging van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof (BS 9 februari 2010).

schikbare statistieken een aantal tekortkomingen gebleken. Met betrekking tot het eventueel verwijzen van in gebreke blijvende leden naar de tuchtinstanties, zou de Raad overwegen om in eerste instantie de leden die geen verslag inzake permanente vorming hebben ingevuld en de vragenlijst antiwitwas niet hebben teruggestuurd naar de tuchtinstanties te verwijzen. Voor het overige moeten deze controleactiviteiten nog enkele jaren worden voortgezet tot de kwaliteitstoetsing vruchten afwerpt en het technisch mogelijk wordt om er het aspect ‘vorming’ in op te nemen, net als de controles inzake antiwitwas en de ‘bijzondere opdrachten’.

Tot slot werden ook andere actiepistes voorgesteld, zoals de valorisatie van het volgen van permanente vorming door interne leden en pistes tot verbetering van het aanbod en de tools die ter beschikking worden gesteld van de leden. Enkele van die pistes zijn: meedelen van de vormingsthema's waaraan voorrang dient te worden verleend aan de beroepsverenigingen, ter beschikking stellen van opleidingspakketten over bepaalde institutionele thema's, betere zichtbaarheid van de opleidingskalender, eventueel online plaatsen van een blog of forum over het opleidingsthema.

RAADPLEGINGS- EN ADVIESDIENST VOOR LEDEN

Inzet op federaal vlak

Business opportuniteiten: hefboomen

Er werd uitvoerig gedebatteerd over de invoering van een raadplegings- en adviesdienst. Dit is immers een van de pistes die alternatieve financieringsmiddelen zouden kunnen opleveren, terwijl de kwaliteit in de huidige dienstverlening aan de leden zou worden gehandhaafd. Naar het voorbeeld van de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat zouden de leden die dat wensen vragen kunnen stellen in het kader van de beroepsactiviteit en uitvoerige antwoorden ontvangen. Het tarief zou bijvoorbeeld afhangen van de mate van dringendheid van het antwoord en van de technische moeilijkheid van de vraag. Een andere mogelijkheid zou zijn om een voorstel van antwoord dat de aanvrager naast zijn vraag vermeldt, te valideren.

Zoals het IBR met het ICCI heeft georganiseerd, zou die dienst samen met andere acties in een stichting ondergebracht kunnen worden (zie tab ‘kwaliteitstoetsing’).

REGIONALISERING

Inzet op regionaal vlak

Een van de aspecten die de ondernemingen rechtstreeks beïnvloeden en die aan de kern van onze beroepsbeoefening raken, is de steeds indringender regionalisering van de

economie, met dien verstande dat elke institutionele onderhandeling nog extra koren naar de regionale molen brengt. Denken we bijvoorbeeld aan de volwaardige deelgebieden van de fiscaliteit als successierechten, registratierechten en verkeersbelasting, de autonome heffingen, de regels voor de overdracht van ondernemingen en een deel van de PB, de steunmaatregelen voor ondernemingen, bepaalde bevoegdheden met betrekking tot energie, een deel van de bepalingen op het gebied van leefmilieu en energie, het beleid voor ondernemingen in moeilijkheden enz. Deze evolutie naar meer bevoegdheden voor de deelgebieden is een duidelijk afgetekende en onvermijdelijke tendens die de ondernemingen verplicht om rekening te houden met een wettelijk kader dat ingewikkeld en aan verandering onderhevig is, wat tot uiting komt in een behoefte aan relevant en geactualiseerd advies, zowel over de analyse van de teksten als over de na te leven procedures.

Nu de uitvoering van de zesde institutionele hervorming eraan komt, die – zoals iedereen weet – de autonomie van de deelgebieden aanzienlijk zal versterken, moet ons beroep meer dan ooit rekening houden met de politieke realiteit van ons land. Een realiteit die in verschillende dimensies moet worden benaderd, zowel op het vlak van nieuwe kansen als van nieuwe beperkingen: relaties met de politieke beslissingsnemers en de administraties, opleiding, accreditatie (als deskundige) en zichtbaarheid.

Vanuit deze invalshoek, die rekening houdt met multifunctionele klemtonen, zullen binnen het Instituut drie studiegroepen worden opgericht, waarvoor telkens een lid van de Raad per gewest²² verantwoordelijk zal zijn, om de probleemstelling in al zijn dimensies te benaderen²³ en actiepistes voor te stellen aan de Raad. Op praktisch vlak bleek de aanstelling van een *resource person* met betrekking tot ‘regionale aspecten’ noodzakelijk en wenselijk binnen het Instituut. Die zal onder meer als prioriteiten hebben om ter ondersteuning van de reflectie van de werkgroepen uit te maken wie wanneer dient te worden gecontacteerd met be-

²² De volgende confraters werden door de Raad aangewezen:

- Vlaams Gewest: Denise Bauwens
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Emmanuel Degève
- Waals Gewest: Pol Cuvelier.

²³ Een van de ideeën die tijdens de strategische raad ter sprake kwam is bijvoorbeeld om actief te blijven in twee regionale ‘niet-renderende’ dossiers (ondernemingen in moeilijkheden en bedrijfsverdracht) door informatie aan te leveren (sectorale fiches en over te laten of over te nemen dossiers). Dit om als tegenprestatie een automatische accreditatie te verkrijgen (voor het gewest) en een automatische link naar bepaalde opdrachten (bv. businessplan, homologatie als vereffenaar).

trekking tot een bepaald probleem, een lijst voor te bereiden van de beslissingnemers en van de dossiers die bij de gewesten moeten worden gevolgd.

SOCIAAL SECRETARIAAT SYNDICUS Business opportuniteiten: hefbomen

Als we kijken naar het voorbeeld van onze Franse confraters waar de activiteiten die verband houden met loonbeheer aanzienlijke bronnen van inkomsten uitmaken voor de kantoren – de trend lijkt zich echter om te keren aangezien de Belgische sociale secretariaten naar Frankrijk trekken – rijst de vraag hoe bepaalde nieuwe toekomstige samenwerkingen vorm kunnen krijgen en hoe de kantoren in dat verband vergoed zouden kunnen worden (bv. via commissielonen).

Twee voorbeelden illustreren de noodzaak om over alle bijzonderheden van de benadering te beschikken. Enerzijds gaat het om de functie van syndicus, anderzijds om de functie van sociaal secretariaat.

- **Syndicus.** Een nieuw wettelijk kader²⁴ heeft onlangs de rechten en plichten van de mede-eigendom ingrijpend gewijzigd, met als gevolg dat het beroep van syndicus, die de mede-eigendom bestuurt, gelukkig professioneler wordt aangepakt. De Raad gaat akkoord met het principe om te evolueren naar het openstellen van de functie voor het beroep en vraagt de juridische dienst om een toekomstgerichte tekst te schrijven.
- **Sociaal secretariaat.** Het sociaal secretariaat is momenteel toegestaan ‘als nevenactiviteit’ en doet twee vragen rijzen: moeten we verder gaan in de uitoefening van de activiteit? Zo niet, moeten we dan in de richting gaan van het betalen van commissielonen door sociale secretariaten? Na een eerste reflectie heeft de Raad er geen bezwaar tegen dat kantoren, eventueel door middel van een gespecialiseerde afdeling, actiever zijn op dit gebied en het ‘sociaal secretariaat’ waarnemen van bepaalde klanten. Er bestaat momenteel geen reglementair noch deontologisch verbod. Op het vlak van adviesverlening – de rentabiliteit van de sociale secretariaten voor het gewone loonbeheer (loonberekening) is negatief – zou er een werkelijke kans bestaan voor de accountant om een plaatsje te veroveren in de

Belgische economie, aangezien blijkt dat de huidige tevredenheid over de spelers niet erg hoog is.

Om zijn standpunt te verfijnen, neemt de Raad het idee aan om een eerste analyse te laten uitvoeren door de juridische dienst waarbij een stand van zaken van de Belgische wetgeving wordt opgemaakt – nagaan wat mogelijk is – maar ook de voor- en nadelen worden onderzocht van een erkenning (die strijdig zou zijn met het Europees recht en op termijn zou moeten verdwijnen) alsook de economische wenselijkheid (rentabiliteit) wordt nagegaan.

STRIJD TEGEN FISCALE FRAUDE Inzet op federaal vlak: fiscaliteit

In de loop van de laatste vijf jaar werd de strijd tegen de fiscale fraude fors opgevoerd. In het kader van het bezuinigingsbeleid dat als antwoord op de crisis werd uitgetekend, rees logischerwijze ook de vraag dat iedereen billijk zou bijdragen tot de collectieve inspanning. Hoewel de kruistocht vandaag internationaal wordt gestreden (OESO, begrip ‘serious tax crime’, bankgeheim dat op sterven na dood ligt enz.) staat de fiscale fraude ook in het middelpunt van de besprekingen binnen de Europese Unie²⁵ (‘offshore leaks’, belastingparadijzen waarvan er paradoxaal genoeg geen nauwkeurige definitie bestaat²⁶, fiscale transparantie en automatische gegevensuitwisseling, Eurofiscakkoord, Europeaan taxpayer’s code, ontwerp van 4de AML-richtlijn ...).

Zonder in te gaan op ideologische overwegingen kunnen we stellen dat de Belgische regering zeker niet achterblijft met haar inspanningen, in een land waar fiscale fraude een nationale sport zou zijn, maar dat de laatste tien jaar ook systematisch terug te vinden is bij de drie landen met de hoogste belastingen ter wereld; een land waar de belastingdruk in 2012 het hoogtepunt van 45 % van ons bruto binnenlands product (bbp) bereikte, en nog blijft stijgen. In het kielzog van de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie over de grote fiscale fraudedossiers wer-

²⁵ Volgens een raming van de Europese Commissie kost belastingontwijking Europa jaarlijks 1 000 miljard euro.

²⁶ Belastingparadijzen zijn verbonden met een soevereine Staat op het vlak van hun rechtsmacht of zijn zelf soevereine Staten, maar hebben gemeenschappelijk dat ze allemaal relatief ondoorzichtig zijn, een aantrekkelijke fiscaliteit bieden, alsook faciliteiten om briefbusvennootschappen op te richten. De meeste onder hen werken weinig of niet samen met de fiscale en gerechtelijke autoriteiten van andere landen, als we ons baseren op de definitie van de OESO. Discretie is dus de belangrijkste troef van de offshorevennootschappen die in belastingparadijzen zijn gevestigd.

²⁴ Wet van 15 mei 2012 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de mede-eigendom betreft en van artikel 46, § 2 van het Gerechtelijk Wetboek (BS 8 juni 2012).

den in de loop van de laatste maanden tal van wetgevende initiatieven²⁷ genomen, meer bepaald in het kader van het actieplan van het College voor de strijd tegen de fiscale fraude, terwijl in de belastingaangifte een nieuwe verplichting is opgedoken, de melding van een levensverzekeringscontract bij een buitenlandse maatschappij. Ander aspect van dit offensief dat dit jaar is aangevat: de administratie bepaalt haar actieprioriteiten (voor 2013: verzuimen van het indienen van een aangifte, vruchtgebruikconstructies, managementvennootschap, vzw's, horeca, multinationals en buitenlandse bouwbedrijven) en vaardigt regels en aandachtspunten uit waarmee rekening zal worden gehouden bij de controles, die vrij pittig dreigen te zijn. Ze vraagt tegelijk aan het IAB om deze regels en punten mee te delen aan zijn leden. De strijd tegen fiscale fraude is duidelijk een prioriteit voor de regering. Een prioriteit die des te meer is verantwoord aangezien de inkomsten van de Staat, die overigens diep in de schulden zit, zwaar werden getroffen door de crisis.

Om ons standpunt dat we in de hierna volgende regels zullen uiteenzetten goed te begrijpen is het belangrijk om in het kader van deze legitieme strijd te herinneren aan ieders rol en verantwoordelijkheid. De strijd tegen fiscale fraude, een gedrag dat erin bestaat om de wet bewust te overtreden en soms gaat tot oplichting, valsheid in geschrifte en witwassen van geld, blijft een opdracht van de belastingadministraties – bij ernstige en georganiseerde fraude kan ervan worden afgeweken en kan de strafrechtelijke weg worden genomen. De belastingadministratie moet dus doeltreffende controles uitvoeren. In welke omstandigheden? Het is een goede zaak om de strijd tegen de belastingfraude aan te kondigen. Het is nog beter als het aantal goed opgeleide controleurs volgt. Als we het managementplan 2012-2017 van de Administratie van Financiën doornemen, merken we dat de selectie van de doelgroepen van belastingplichtigen, op basis van een risicobenadering die mogelijk is door gebruik te maken van datamining, is ge-

centraliseerd en dat de controles die aan de verschillende centra van de fiscus worden gedelegeerd verplicht zijn en rendementsdoelstellingen inhouden. Parallel hiermee is nultolerantie stevig verankerd in het huidig discours van de fiscus. Anders gezegd zullen systematisch sancties worden opgelegd, hetzij in de vorm van geldboetes of van belastingvermeerderingen, aan belastingplichtigen die geen aangifte indienen, hun aangifte te laat indienen of niet correct invullen. Vanuit een meer structureel gezichtspunt weten we ook dat de Administratie van Financiën binnenkort niet meer zal zijn opgebouwd volgens het type van belasting dat wordt geïnd maar volgens de doelgroep, en dit rond drie pijlers: particulieren, kmo's en grote ondernemingen. Maar we weten ook dat de administratie, ondanks haar reorganisatie-inspanningen, tegen 2015 geconfronteerd wordt met aanzienlijke personeelsverminderingen, als gevolg van de administratieve vereenvoudiging. Hiermee is het beeld geschetst, waarbij we nog willen opmerken dat als de fiscus doeltreffend moet kunnen controleren, de belastingplichtige zich op zijn beurt moet kunnen verdedigen, iets wat de Privacycommissie geregeld in herinnering brengt.

Wij zijn de bevoorrechte adviseurs van de ondernemingen, ook op fiscaal vlak, waar de geoorloofde keuze van de minst belaste weg een principe is dat voortvloeit uit onze grondwettelijke regels, hoewel op deze keuze voortaan striktere algemene of specifieke antimisbruikmaatregelen van toepassing zijn. Kortom, wij zijn geen belastingcontroleurs, omdat we er noch de middelen, noch de opdracht ertoe hebben, zelfs als een vorm van overleg, dat vandaag al plaatsvindt, wenselijk is. We zouden hoe dan ook de job van de controleur niet kunnen uitvoeren, aangezien we over geen enkele van de onderzoeksvoorrechten van de belastingambtenaren beschikken, terwijl fraude zich vaak buiten het gezichtsveld voordoet, ver van de stukken waar wij gebruik van maken. Maar wij zijn ook leden van een gereguleerd beroep waarvan de activiteit strikt geregeld is door strenge deontologische regels. Uit de veralgemeende toepassing van die regels volgt meer bepaald dat de meeste van de grote fraudes die momenteel gemeld worden niet gepleegd werden door erkende accountants of belastingconsulenten, maar wel door personen die geen beroepsreglementering moeten naleven of die buiten België gevestigd zijn.

Het is belangrijk om helder en realistisch te zijn over de strijd tegen de fiscale fraude: hoewel het de taak is van de overheid om controles uit te voeren door middel van eigen onderzoeks- en controlemiddelen, weten we ook dat fiscale rechtvaardigheid, hoewel hiervoor een vermindering en een werkelijke progressiviteit van onze aanslagvoeten noodzakelijk is, niet zonder een billijke strijd tegen fraude

²⁷ Wet van 15 juli 2013 houdende dringende bepalingen inzake fraudebestrijding (BS 19 juli 2013); wet van 17 juni 2013 houdende fiscale en financiële bepalingen en bepalingen betreffende de duurzame ontwikkeling – invoering van bijkomende sancties bij bijkomende inbreuken in het kader van de ernstige fiscale fraude en de btw-fraude (BS 28 juni 2013); wetsvoorstel 2738/001 tot aanvulling van de 'una via'-regeling door de verstrenging van de sanctie maatregelen ten aanzien van fiscale tussenpersonen die aan fraude en agressieve fiscale planning doen en daarbij de fiscale of deontologische regels overtreden (invoering van administratieve geldboetes, nieuwe maatregel van beroepsverbod, nieuw strafrechtelijk misdrijf voor het aanzetten tot 'agressieve fiscale planning').

kan worden gerealiseerd. Onze beroepen zijn zich goed bewust van de belangrijke rol die ze vervullen, meer bepaald op pedagogisch vlak (algemeen wordt in onze kantoren een beleid van aanvaarding en follow-up van de klanten ingevoerd). En ze zijn van plan van om in die zin voort te doen, voor zover het debat objectief is. Het te bereiken doel legitimeert immers niet alle gedragingen, valideert niet alle vooroordelen en rechtvaardigt niet dat zaken door elkaar worden gehaald.

- **Nieuwe communicatiedynamiek via een engagementscharter.** Het is geen geheim dat onze beroepen vandaag voortdurend worden gestigmatiseerd. We moeten in de media en op andere plaatsen reageren op diegenen die accountants en belastingconsulenten op een onaanvaardbare manier gelijkstellen met aanzetters tot fraude. Om dit probleem doeltreffend op te lossen, werd gesproken over het opstellen van een charter waarin het beroep zich ertoe verbindt om “fiscale fraude te bestrijden, maar niet tegen om het even welke prijs”. Het principe van het ondertekenen van dat charter werd goedgekeurd. Op een tijdstip waarop minister van Financiën Koen Geens het vertrouwen tussen de economische beroepen en de belastingadministratie wil herstellen rond het principe van een ‘duurzame Tax-cificatie’ is het voor ons van belang om een duidelijke communicatiedynamiek te ontwikkelen rond het idee “wat we doen, zullen we blijven doen en goed doen” in het kader van de strijd tegen fiscale fraude. De studiedienst zal een ontwerp tekst²⁸ van een dergelijk charter, dat ondertekend zou kunnen worden door de leden, de ondernemingen en bepaalde beroepsorganisaties, voorleggen aan de Raad.

Andere actiepistes zijn het informeren en sensibiliseren van onze leden over de strafrechtelijke gevolgen van fiscale misdrijven en de thematiek van de fiscale fraude. Op het programma van een seminarie dat in het tweede halfjaar van 2013 is gepland staan onder meer: onderscheid tussen fiscaal misbruik, fiscale fraude, belastingontwijking, begrip ‘aggressive tax planning’, mogelijkheden en toepasselijkheid van fiscale nor-

men enz. En uiteraard een stand van zaken over de Europese en internationale actualiteit²⁹ die bijzonder goed gevuld is op het vlak van de strijd tegen de fiscale fraude. Zoals u ziet, zal deze informatie de verklarende en didactische rol van onze beroepsbeoefenaars in verband met de fiscale fraude ten aanzien van de klanten versterken. Ze zullen hun klanten nog meer waarschuwen voor elke poging tot fraude.

Ten slotte nog een woordje over ‘toezicht’. Als de accountants en/of belastingconsulenten deze strikte deontologie niet toepassen, lopen ze het risico op tuchtsancties³⁰ en zelfs op strafsancties, zodat ons wettelijk arsenaal op het gebied van de strijd tegen de fiscale fraude voldoende is en niet vereist dat er nog bijkomende wettelijke maatregelen aan toegevoegd worden. In de plaats van nieuwe bepalingen toe te voegen, lijkt een betere kennis en een beter gebruik van de bestaande mogelijkheden, met inbegrip van een betere

²⁹ Bij het schrijven van deze regels heeft de G20 tijdens de bijeenkomst in Moskou alle voorstellen van de OESO goedgekeurd die verhinderen dat grote internationale groepen fiscale leemtes te baat nemen om zich in ruime mate te onttrekken aan belasting, zonder dat een vast tijdschema werd opgesteld. Ook werd in de strijd tegen de fiscale fraude de automatische uitwisseling van bankgegevens aangenomen als de nieuwe internationale norm en werden reflecties opgestart om belastingontwijking, schadelijke praktijken en agressieve fiscale planning tegen te gaan.

³⁰ Artikel 505 van het Strafwetboek bestraft het misdrijf van witwassen en is niet alleen van toepassing op de daders, maar ook op de mededaders, medeplichtigen van het misdrijf; de artikelen 446, 450 en 458 van het WIB 1992 leggen specifieke straffen op voor mandatarissen; artikel 4, § 1, 3° van de wet van 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten voorziet in tuchtstraffen ten aanzien van beroepsbeoefenaars die de rechten van de Schatkist manifest schenden of misbruik maken van de fiscale procedures.

Door de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen verliest een accountant en/of belastingconsulent die een veroordeling heeft opgelopen tot een gevangenisstraf van ten minste drie maanden voor een van de misdrijven vermeld in artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 waarbij aan bepaalde veroordeelden en aan de gefailleerden verbod wordt opgelegd bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen en waarbij aan de rechtbanken van koophandel de bevoegdheid wordt toegekend dergelijk verbod op te leggen, voor een inbreuk op de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, voor een inbreuk op de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, op de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen en haar uitvoeringsbesluiten, of op de fiscale wetgeving automatisch zijn titel van accountant en/of belastingconsulent.

²⁸ In dat kader wensen wij meer bepaald dat de sancties worden aangepast aan de omvang van de ondernemingen en aan de omvang van de gepleegde fout. Er zou een onderscheid gemaakt moeten worden tussen vrijwillige fraude en materiële vergissingen, laattijdige aangiftes of vergetelheden die toe te schrijven zijn aan een steeds complexer wordende wetgeving en steeds zwaardere verplichtingen (zie de tab ‘contractuele fiscale audit’).

communicatie vanwege het gerechtelijk apparaat, van de veroordelingen die tegen onze leden worden uitgesproken, vandaag een antwoord te kunnen bieden op de problemen, met inachtneming van de bestaande structuren, de rechten van de betrokken beroepsbeoefenaars en een evenwichtige relatie tussen deze beroepsbeoefenaars en de belastingadministratie. We herhalen dat we voorstander zijn van een constructieve dialoog tussen de belastingadministratie en de beroepsbeoefenaars, die momenteel de vorm aanneemt van regelmatige vergaderingen en overlegprocedures die we volledig steunen.

- **Ernstige fiscale fraude en strijd tegen het witwassen van geld.** Als we de bepalingen van de wet van 11 januari 1993 doornemen, merken we op dat de meldingsplicht aan de CFI in het kader van ernstige fiscale fraude momenteel niet van toepassing is voor alle fiscale dienstverleners. De Raad is van plan om een krachtig pleidooi te houden opdat de wet dezelfde inspanningen zou opleggen aan alle ‘fiscale tussenpersonen’ en niet alleen aan de beoefenaars van een gereguleerd beroep. Die verplichting zou niet langer voortvloeien uit de inschrijving op een ledenlijst bij een van de drie beroepsinstituten, voor wat de economische beroepen betreft, maar uit het verrichten van een fiscale dienst, los van de hoedanigheid van de dienstverrichter.

Hoewel deze aangelegenheid later zal moeten worden geregeld door een wijziging van de wet van 11 januari 1993, wijzen we er nu al op dat de minister van Financiën, tijdens het gesprek dat hij midden juli met de economische beroepen heeft gevoerd, heeft bevestigd dat “de verplichting tot melding van het witwassen van geld voor consultants die geen lid zijn van een orde of een instituut van een economisch beroep” zou worden bestudeerd. In dat kader zou de studiedienst later een ontwerp tekst, met memorie van toelichting, kunnen opstellen. Een ander positief punt van dit gesprek waren de verwachte verduidelijkingen van het nieuwe begrip ernstige fiscale fraude, als gegeven dat de meldingsplicht in werking stelt. Dit gebrek aan verduidelijking, dat vandaag ‘irriterend’ is, zou binnenkort tot het verleden kunnen behoren. Nog steeds volgens de minister van Financiën “zal in het kader van een mededeling aan de CFI worden onderzocht of specifieke criteria kunnen worden geformuleerd om ernstige fiscale fraude van gewone fiscale fraude te onderscheiden”.

Ter herinnering: we kunnen dit belangrijke hoofdstuk van onze reflecties niet afsluiten zonder twee laatste aspecten, die bij een specifiek punt horen, ter sprake te brengen. Enerzijds het onderzoek naar de wenselijkheid om wanneer de onderneming beslist om de verrichtingen met betrekking tot de btw en de Ven.B. uit te besteden, te verkrijgen dat verplicht een beroep moet worden gedaan op een juridische, boekhoudkundige of fiscale beroepsbeoefenaar die lid is van een gereguleerd beroep; anderzijds de ontwikkeling van een optionele dienst van contractuele fiscale audit. Hoewel deze twee maatregelen die in de steigers staan niet als dusdanig de strijd tegen fiscale fraude tot doel hebben, zullen ze er ruimschoots toe bijdragen.

**UITBESTEDING BTW EN VEN.B.:
een beroep doen op gereguleerde beroepen
Inzet op federaal vlak: fiscaliteit**

Er werd een eerste haalbaarheidsanalyse uitgevoerd over de wenselijkheid en de modaliteiten van de mogelijkheid om te verkrijgen dat een onderneming die beslist om de verwerking van de verrichtingen met betrekking tot de Ven.B. en de btw uit te besteden, verplicht zou worden om een beroep te doen op een lid van een gereguleerd boekhoudkundig of juridisch beroep. Hierbij gingen we uit van de onbetwistbare vaststelling dat niet-gereguleerde beroepsbeoefenaars zonder opleiding, noch bewezen vakbekwaamheid en die evenmin over een beroepsaansprakelijkheidsverzekering beschikken, momenteel een reëel gevaar betekenen voor hun cliënten en voor het beroep.

Het toekennen van een monopolie voor de uitoefening van bepaalde activiteiten op het gebied van fiscaliteit aan de gereguleerde economische en juridische beroepen vrijwaart niet alleen de belangen van de cliënten, maar zou ook bijdragen tot de bestrijding van fiscale fraude. Het initiatief wordt immers verantwoord door de stelling dat deze diensten dan zouden worden verleend door naar behoren opgeleide beroepsbeoefenaars van wie vereist wordt dat ze een strikte deontologie hanteren. Na een eerste gedachte-wisseling verklaarde de Raad vertrouwen te hebben in de haalbaarheid van het initiatief. Dit vertrouwen is des te meer gerechtvaardigd aangezien, zoals we in onze bijdrage over de strijd tegen fiscale fraude hebben uitgelegd, de minister van Financiën heeft verklaard bereid te zijn tot het onderzoeken van het feit dat “*de exclusiviteit voor de vertegenwoordiging van de belastingplichtige ten opzichte van de administratie kan worden toegekend aan bepaalde economische en juridische beroepsgroepen die daartoe voldoende kwalitatieve waarborgen bieden*”.

VOLLEDIG ELEKTRONISCHE RELATIES Inzet op federaal vlak: organisatie

Hoe kunnen we voordeel halen uit de digitale en technologische ontwikkelingen ten dienste van ons beroep? Het pad van de volledig elektronische relaties met de leden is zuinig, milieuvriendelijk, gebruiksvriendelijk en snel. De keuze voor dat pad sluit dus aan bij de belangen van de Raad en kwam al tot uiting in talrijke realisaties, waarvan het 'e-loket' het meest symbolisch is.

De Raad is van plan verder te gaan op dit veelbelovende pad en daarbij de kosten en doelstellingen onder controle te houden. Ter ondersteuning van de reflectie werd een eerste impactstudie over de ontwikkeling van elektronische relaties in het kader van de ingestelde procedures binnen de juridische dienst uitgevoerd. Daaruit blijkt dat er onzekerheden blijven bestaan, zowel op het vlak van de technische haalbaarheid als op het vlak van de juridische aspecten (elektronische aangetekende zendingen, archivering van de dossiers) en de werkelijke winst op budgettair vlak. Er zal een soortgelijke analyse worden uitgevoerd voor de stagedienst (zie tab 'jongeren in het beroep').

VROUWEN IN HET BEROEP Aantrekkelijkheid van het beroep

Net als de andere vrije beroepen wordt ook het beroep van accountant en/of belastingconsulent steeds meer door vrouwen uitgeoefend. De Raad wenst deze ontwikkeling te verwelkomen en te ondersteunen door passende maatregelen, naar het voorbeeld van de initiatieven die in de 'Big Four' werden genomen of werden opgemerkt bij de Franse beroepsbeoefenaars, door dynamische associaties mogelijk te maken.

Om een steentje bij te dragen tot het uitbouwen van een grotere efficiëntie van de aanwezigheid van vrouwen binnen het beroep, wenst de Raad een denkoefening te starten voor het ontwikkelen van een onthaal- en integratiebeleid dat hun rol, hun specifieke kwaliteiten en hun flexibele arbeidsvoorwaarden (bv. telewerken, telefonische vergaderingen ...) waardeert. Getuigenissen van 'vrouwen aan de top' in het beroep zouden ook in het hoofdstuk 'goede praktijken' kunnen worden opgenomen. Ook andere denkpistes, zoals het bieden van faciliteiten aan vrouwen die hun stage om familiale redenen hebben onderbroken (zie tab 'Ervaren beroepsbeoefenaars') zouden kunnen worden onderzocht.

Confraters Gonda Schelfhaut en Aurore Mons delle Roche zullen hierover binnenkort voorstellen doen aan de Raad.

Conclusies

Als we er niet voortdurend naar streven om beter te worden, lopen we het risico dat we minder goed worden.

Als na afloop van de strategische raad van 2 en 3 juli 2013 zou gevraagd worden wat de meeste indruk heeft nagelaten, mag u er bijna zeker van zijn dat de meeste Raadsleden onder alle mogelijke opties, zowel de vele doelstellingen als de vastberaden wil om ze te bereiken, zouden noemen.

Sta ons toe om vooraf een eerste sfeerbeeld te schetsen van deze twee dagen vol reflecties, veelzijdige projecten en lopende of te concretiseren acties! Vanuit een methodologische visie weten degenen die een dergelijke denkoefening hebben uitgevoerd hoe gevaarlijk die kan blijken te zijn, want gemakkelijk is het niet. Er zijn uiteraard regels, maar er bestaat geen wondermiddel om tot een geslaagde vergadering te komen! In hoofdzaak weten we dat dit type van vergaderen wel gunstig is voor goede voornemens en het mogelijk maakt ideeën uit te wisselen en standpunten tegenover elkaar te stellen. Maar ook dat men het hoofd koel moet houden en zich moet hoeden voor een te passionele benadering. De kansen op slagen verhogen ook als men zijn min of meer bewuste wil om altijd en over alles gelijk te hebben kan laten varen en zijn kritische zin niet achterwege laat. Men mag ten aanzien van de besproken thema's evenmin vergeten dat het soms nodig is om afstand te nemen, alternatieven te bedenken voor de eerste strategie, zekerheden en vooroordelen te overstijgen om beperkingen om te buigen in kansen. Dat zijn allemaal eigenschappen waarvan men het bestaan in het kader van een nieuw team niet kan overschatten. Hieruit volgt dat tijdens deze eerste strategische afspraak voor de nieuwe Raad in de eerste plaats dapper werd ingezet op samenhang, het vermogen om bevlogenheid en energie over te brengen en een coherente visie en acties in dienst van het beroep te ontwikkelen. Zonder ontwikkeling, zonder het delen van meningen, zonder risico's, blijft elke reflectie statisch, wat er ook de inhoud van is.

In heel wat opzichten zijn alle deelnemers aan deze strategische raad het erover eens dat deze eerste uitdaging in ruime mate is geslaagd.

Hoewel een goede sfeer noodzakelijk is voor de debatten en gedachteswisselingen, is dat uiteraard niet voldoende! Om onze doelstellingen te halen en zo een stappenplan uit te tekenen voor de drie komende jaren, waarbij onze reflec-

tie rond vijf bakens werd uitgezet ('Business opportunities', 'Inzet op federaal vlak', 'Inzet op regionaal vlak', 'Kwaliteit' en 'Aantrekkelijkheid van het beroep') moesten we beslagen op het ijs komen. Dit betekent voor elk thema de context schetsen, de zaken in perspectief plaatsen, de argumenten in kaart brengen die op het discours wegen, de samenhang tussen beperkingen en kansen begrijpen en uiteindelijk het mogelijke van het waarschijnlijke onderscheiden. Vervolgens bespreken, goedkeuren en waar mogelijk budgetteren!

Uit wat voorafgaat, zult u hebben begrepen dat het resultaat van onze aanpak duidelijk een combinatie vormt van een veelheid aan reflecties en uiteenlopende acties. Om de dynamiek van het geheel te smaken, leek het ons als conclusie wenselijk om een kort overzicht te geven van de initiatieven die we in de loop van de volgende drie jaren willen uitvoeren ten gunste van het beroep.

- Soms gaat het om een dienstenaanbod dat we in allerlei richtingen willen ontwikkelen. In het kader van nieuwe aspecten van ons beroep (syndicus, sociaal secretariaat, maatschappelijk verantwoord ondernemen enz.), van nieuwe diensten (contractuele fiscale audit, e-invoicing, openbare boekhouding), van het aanscherpen van bestaande opdrachten en diensten (onafhankelijk bestuurder, financiering en overdracht van ondernemingen en ondernemingen in moeilijkheden) of van gewenste opdrachten (verplichting om een beroep te doen op de gereguleerde beroepen bij uitbesteding van de verrichtingen met betrekking tot de Ven.B. en de btw).
- Hoewel het opstellen van de jaarrekening een van onze historische competenties blijft, is de waaier van onze bevoegdheden de laatste jaren fors uitgebreid. Wij zijn van plan om verder te gaan op deze ingeslagen weg. Vandaag kunnen we al gevraagd worden om op te treden op heel uiteenlopende gebieden, die veel verder reiken dan boekhouding en veeleer thuishoren bij adviesverlening en strategie. Daarentegen kunnen we ook vrezen dat elk kantoor dat zich op de optimalisering van het bestaande concentreert (operationele excellentie) in mindere of meerder mate geconfronteerd zal worden met een algemene daling van zijn baten, aangezien de mogelijkheden van morgen om waarde te creëren niet noodzakelijk die van vandaag zijn, net zoals de concurrenten van morgen niet noodzakelijk die van vandaag zijn.
- Soms nog zullen de vele stokken die men ons in de wielen lijkt te steken of de vooroordelen die men over ons verspreidt en die ons op de beklagdenbank doen belanden ons ertoe aanzetten om zo vaak als nodig te reageren. Maar kordaat optreden sluit een voortvarende aanpak niet uit door een objectief debat te eisen, terwijl we

onze rol en onze actiemiddelen niet ontkennen. Dat is het geval bij de strijd tegen fiscale fraude, die vandaag volop in de actualiteit staat, en bij het charter dat we van plan zijn om in dat kader op te stellen en te benutten.

- Vaak willen we de kaart van de dialoog, van het overleg uitspelen met onze partners en andere stakeholders, meer bepaald door rekening te houden met de politieke realiteit van het land. Zonder te veel te verwachten van de inhoud van de onderhandelingen denken we vandaag bij voorrang aan de overlegprocedures die al werden uitgebouwd met de federale belastingadministratie, maar ook aan de ontwikkeling van onze acties bij de gewesten in dossiers met een sterke maatschappelijke inslag, zoals het dossier van de ondernemingen in moeilijkheden. Zonder te vergeten om uitdrukkelijk onze steun en medewerking te verlenen aan het project van 'duurzame Tax-cificatie' dat onlangs door de minister van Financiën werd gelanceerd, omdat het tot doel heeft een vertrouwensrelatie tussen de economische beroepen en de belastingadministratie te onderhouden en te ontwikkelen. Dat discussiekader leent zich goed voor overleg op het gebied van fiscale vereenvoudiging. Hoewel dit ontwerp strikt genomen niet werd behandeld tijdens de strategische raad, zal onze wens om een grotere fiscale vereenvoudiging te bevorderen ons snel doen nadenken over diverse initiatieven om de overheid ertoe aan te zetten leesbare wetteksten uit te werken of circulaire op te stellen die niet op tal van manieren kunnen worden geïnterpreteerd en die vooral niet onmogelijk zijn toe te passen in onze dagelijkse praktijken. Het zou nuttig zijn om de contacten met

het kabinet van Financiën of met parlementaire werkgroepen op te voeren.

- Het is evenmin vreemd dat onze acties de continuïteit bevorderen en tegelijk de acties die de vorige Raad ondernomen heeft, versterken. De uiterst belangrijke lancering van de kwaliteitstoetsing binnen het beroep – er wordt ook nagedacht over de toepassing ervan binnen het Instituut – en de maatregelen die werden genomen in het kader van de permanente vorming zijn symbolisch voor deze dynamiek. In de reflectie die vandaag wordt gevoerd over het uitbouwen van een advies- en raadplegingsdienst voor leden is eveneens veel sprake van kwaliteitsvolle diensten.
- In heel wat opzichten slaan we in de loop van deze drie jaar verder de weg in van de modernisering en van de verwelkoming. Van deze nieuwe dynamiek getuigen enerzijds de modernisering van de stage, de ontwikkeling van de elektronische relaties en de toepassingen met en voor de leden en anderzijds de verwelkoming van jonge confraters, vrouwelijke confraters en andere ervaren beroepsbeoefenaars en de opwaardering van de interne leden.
- Als laatste rode draad in onze reflectie, zal de oproep om een sterk, zichtbaar en duidelijk merk uit te dragen hoofdzakelijk tot uitdrukking komen in het voortzetten van de naamsbekendheidcampagnes en de verdere ontwikkeling van onze visuele identiteit op basis van ons grafisch charter. De geloofwaardigheid van onze boodschap is van fundamenteel belang om te communiceren over het dynamisme en de aantrekkelijkheid van ons beroep.

Uiteraard weten we ook dat elk project, elke actie, middelen verbruikt die moeten worden begroot en vervolgens moeten worden gecompenseerd met passende inkomsten. Daarom was het onontbeerlijk om een reflectie te voeren over 'hoe' we onze middelen kunnen aanvullen en de synergetische effecten kunnen maximaliseren door op verschillende manieren te besparen, door de doelstellingen en de aanvullende middelen waarmee we ze zo goed mogelijk kunnen bereiken, te omschrijven. Hoewel deze reflectie

ruimschoots is aangevat (zie de tab 'ledenbijdragen'), is ze vandaag nog niet afgerond.

Het spreekt voor zich dat het in dit artikel niet onze bedoeling was om alle facetten van de strategische raad tot in de kleinste details te beschrijven. We hebben er echter bijzondere zorg aan besteed om uit te leggen waarover onze reflecties precies gingen, door ons op de belangrijkste aandachtspunten te concentreren en onze actiepunten voor te stellen. Bijgevolg kunnen we deze bijdrage niet afsluiten zonder u erop te wijzen dat u, dankzij de visuele herkenningpunten vlot de resultaten en verbintenissen kunt doornemen van elk thema dat op de strategische raad werd behandeld. Zo kunt u focussen op wat u interesseert en thema's of probleemstellingen aanstippen die u wegens uw bijzondere competentie of belangstelling extra boeien en waarvoor u misschien actief wilt bijdragen aan onze toekomstige werkzaamheden. Zoals u hebt vastgesteld, zullen verschillende commissies worden opgericht. Binnenkort zal een oproep tot kandidaten worden gedaan. Dat is wellicht een reden te meer om ons e-zine te lezen! Mis de afspraak niet!

Uit wat voorafgaat, blijkt dat we, als ons beroep in vele opzichten op een keerpunt beland is, om ons voortbestaan te garanderen, onmisbare spelers moeten worden op onze markten van vandaag en van morgen, onze klanten en mogelijke klanten de beste redenen moeten geven om de voorkeur te geven aan ons, en dit op blijvende wijze. Als bevoor-

rechte gesprekspartners van de bedrijfsleider hebben wij de mogelijkheid om hen een steeds ruimere waaier aan diensten voor te stellen, en ook steeds meer gepersonaliseerde diensten op maat van hun behoeften.

In heel wat opzichten zal onze uitdaging ook de vorm aannemen van het beter leren communiceren met bedrijfsleiders, waar de nadruk ligt op het luisteren en het reageren. Om een strategie van diversificatie uit te dragen en begeleidingsopdrachten, diensten met een hoge toegevoegde waarde te ontwikkelen en aan onze klanten te verkopen, zijn het formaliseren, het bepalen van het tarief, de valorisatie van ons aanbod en zelfs het specialiseren, terreinen die verder moeten worden ontgonnen. Ongetwijfeld tellen ethiek, deontologie, nauwgezetheid, onafhankelijkheid, nabijheid in het kader van een langetermijnrelatie even veel als concurrentievoordelen die we moeten behouden in de dynamiek van het lanceren van een strategie om onze groei te bevorderen. Zonder de kwaliteit te vergeten, die inherent is aan onze dienstverlening en die we dagelijks uitdragen, tot uitdrukking brengen en aantonen. Maar die ook alomtegenwoordig als het gaat om de verwelcoming en integratie van onze jonge confraters!

Laten we vandaag meer dan ooit overtuigingen en enthousiasme delen ten dienste van ons beroep. Laten we communiceren over onze waarden, onze kwaliteiten tot uitdrukking brengen, ons merk in de kijker zetten! ●

First Jaarrekeningen

Software voor financiële rapporteringsstandaarden

First

Bespaar op de jaarlijkse factuur van uw jaarrekeningenpakket! Als First abonnee betaalt u **tot 60 % minder** dan uw collega's voor een ander gelijkaardig commercieel jaarrekeningenpakket.

Wenst u meer informatie?
Contacteer ons op **03 609 50 59**
of via mail@firstsoftware.be
of neem een kijkje op
www.firstsoftware.be

WAT KUNT U DOEN MET FIRST PRO?

- volledige en verkorte jaarrekeningen
- interface en afdruk van de jaarrekening en de uitgevoerde controles in het Nederlands, in het Frans en in het Engels
- afdruk van de jaarrekening in het Duits
- digitale en papieren neerlegging
- financiële analyse over 5 boekjaren
- opleiding (op aanvraag)
- volledige support (zowel telefonisch als via e-mail)
- verkrijgbaar in netwerkversie
- extra module geconsolideerde jaarrekening
- extra module structuurenquête
- extra module vzw-jaarrekening